digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

M2004

digitised by A.R.A.R.@

243
9-61
digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

243
Գ-61
5043
493-

ԳԻՐՔ ԱՂՕԹԻՑ։

Յորում գոն վկայաբանութիւն սբյ կուսին Մարիանեայ և սբյն Եփրեմի ձայն խոնարհութե և այլ հարկաւոր աղօթք․ յաւելեալ նաև երեկոյեան եկեղեցէն իւր սարօքն, 'ի դիւրութի աղօթասէր անձանց։

Վերստին տպագրեալ հրամանաւ Տն Տն Պօղոսի երանաշնորհ Արք ե- պիսկոպոսի և արժանաժառանգ Պատ- րիարգի մեծի պօլսոյ։

'ի Տպարանի Մայր սբյ Էջմածնի։

Յամի Տն 1817 սեպտեմբերի 20։

digitised by A.R.A.R.@

Առ Ընթերցօղս.

ԵԹԷ ԸՆԹԵՐՑՈՒՍ

միանգամ և եթ զհիանալի Պատ–մութ̃ի Սբյ Կուսին Մարինեայ՝ ով ընթերցօղ, ըսքանչացեալ զարմանաս, թէ որպիսի զօրութ̃ յաղթեալ իցէ սա և ձերբակալ արարեալ ՚ի ներքոյ ոտից իւրոց զիշխանն դիւաց զսա–տանայ։

Որ և՚ի յիշմանէ անուան միայն նորա հաւատով՝ հալածական լինի. և կա–տարին խնդիրք սրտից բազմաց. թող թէ յորժամ պահէ ոք ՚ի ծոցի իւ–րում, և կամ ՚ի տան զլիակատար պատ–մութ̃ի սորա, երբեմն ընթեռնլով. և կամ ունկնդրութ̃ սրտի լսելով ՚ի յընթերցողաց. որ իբրև զգանձ պա–հելի է։ Նաև թէ զոր հայցուած ունի ՚ի.քն̃է վս̃ տօնողաց ընթերցողաց գրո–ղաց և պահողաց զյիշատակ իւր, կա–դա և տէ.

5043-ht
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀԽՍՀ–Арм ССР
им. А. Мясникова
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
3206-ht.
digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

Սրբուհին Մ՛արիանէ։

digitised by A.R.A.R.@

ՅԵՏ ՅԱՐՈՒ-
Թեան տ̃ն մերոյ և
փրկչին յ̃ի ք̃ի՝ և
փառօք վերանալոյն
յերկինս, և գալս-
տեան հոգւոյն ս̃բ յառաքեալսն, որք
քարոզեցին զբանն կենաց, և հալածե-
ցին զդիւապաշտ մոլորութիւն յաշխար-
հէ, և լուսաւորեցին զոգիս մարդկան
ա̃ծգիտութ̃բն, որ և ես ծառայս ք̃ի,
ելի ՚ի խաւարէ և եկի առ լոյսն ք̃ի·
և լուսաւորեցայ նորին գիտութ̃ե լու-
սովն:

digitised by A.R.A.R.@

սուժն: Իսկ արդ՝ պատմեմ հաւատացե-
լոցն՝ զվկայաբանութի սբյն մարիանեայ.
և զամ սքանչելիսն զոր արար նա յան-
տիոք քաղաքի. այլև՝ զծնունդ և զսը-
նունդ նր որ ի տղայութե և ուսանո-
րումն: Այր սբն մարիանէ մեծի զա-
ւակ. և եր հայրն նր զնա յուսումն
արտաքին գրոց. և հեռացոյց զնա ի
քաղաքէն. ժդ. մղոնաւ. և շինեաց նմա
մենեակ գեղեցիկ և ոչ եմուտ այր առ
նա՝ և ոչ ել: Իսկ կանգնեաց նմա հայրն
նր կուռս. և սնանէր մարիանէ յարգե-
լանի անդ. և կային ծառայքն նմա ի
սպաս: Իսկ յորժամ իմաստնացաւ և
զարգացաւ սբն մարիանէ, ետես լոյս
ծագեալ ի պատուհանն, զարմացաւ՝ զի
ոչ էր այլ տեսեալ. և ասէ՝ նա է ած
որ զլոյս զայս արարեալ է. նա է արա-
րիչ երկնի և երկրի. և ստեղծիչ ամե-
նեցուն. և ես երկրպագանեմ նմա և
այլ ոչ պաշտեմ զկուռս չոծոց որք են
ձեռագործ որդւոց մարդկան: Իսկ ա-
ռե սբն մարիանէ խոստովանիմ ես

digitised by A.R.A.R.@

զհայր և զորդի և զհոգին սբ. Եւ լը-
ւաւ հայրն նր. և ասէր զնա. և զխառն
զթոյն հայրականի՝ ոչ ներէր զնա ՚ի
պաշտօն կռոցն: Իսկ երկու երանե-
լին մարթանէ ժդ. ամաց, և ուսանէր
զիմաստութի, և իբրև լսէր երանելին
զչարչարանս քրիստոնէիցն որ վկա-
զուամն չարչարէին վն անուանն քի,
յանդգնու էկաց և ասաց. Տէր դու գի-
տես զմարդկայինն բնութիւն որ տկար է.
վն մարդասիրութե քո՝ զթա՛ յիս տէր
և զօրացո՛ զիս. զի և ես կցորդ եղէց
նց. և քեզ փառք յաւիտեանս: Եւ
յայնմհետէ ծագեաց շնորհք սբ հո-
գւոյն ՚ի սիրտ նր. և զայոյս իւր ՚ի քս
հաստատեաց սբն: Յայնժամ անօրէն
թագաւորն դիոկղետիանոս առաքեաց
զլիպրիանոս իշխանն քաղաքն զօրօք
յանտիոք. և ասէ՝ գնացէք տանջեցէք
զքրիստոնեայսն. և արեամբ նց ներ-
կեցէք զպարիսպ քաղաքին. և եկն ե-
հաս լիպրիանոս անօրէնն ՚ի քաղաքն
անտիոք. և եհար զվրանն իւր յեզր

քա-

digitised by A.R.A.R.@

քաղաքին։ Նա սբն մարխանէ՝ էր գնա_
ցեալ 'ի տուն ազգի իւրում. և եղեւ
երթայր 'ի սենեակ իւր. և ընդդէմ
հանդիպեցաւ նմա անօրէնն լիպրիա_
նոս. և տեսեալ զվայելուչ գեղ նր,
ցանկացաւ նմա. և ասէ՝ ածէք զնա ա_
ռիս. թէ ազատ է, կին առնեմ զնա.
և թէ ծառայ, գնոց գնեցից զնա. և
ինձ աղախին արարից ։ Նա յորժամ
կալան զնա՝ սկսաւ սուրբն աղաչել
զած զուարթ երեսօք և ասէ. ողորմեա՛
ինձ ած և մի՛ տար կորուսանել զհոգի
իմ. և մի՛ տար 'ի ձեռն մարդասպանին
զանձն իմ. և մի՛ ընկենուր 'ի շաղա_
խուտս. և տալ ապականել զկուսութիւ
իմ անօրէնին. որ ո՛չ կեղծաւորին լսե_
լեք իմ. և ո՛չ թուլանայ բնութիւ 'ի չա_
րեն. և ո՛չ դրդուի խորհուրդս իմ 'ի
թշնամւոյն. փրկիչ արարածոց տր իմ
յս քս՝ առաքեա՛ զհոգիդ սբ. տո՛ւր ինձ
իմաստութի խօսել առջի թշնամեաց ի_
մոց. և տո՛ւր ինձ զօրութի ոգւ զօրաւոր
մանկան. և զօրացո՛ զիս տր որ անահ

և

digitised by A.R.A.R.@

և աներկիւղ տանեմ պատասխանի՝ որ
խօսի ընդդէմ անօրէն բռնաւորին. և
ըմբռնել զանձն իմ։ Ահա կամ ես ո̃պ
զոչխար ՚ի մէջ գայլոց. տ̃ր իմ յ̃ս ք̃ս
օգնեա՛ ինձ. և քեզ փառք յաւիտեան։
Յայնժամ կալան զս̃րբն մարիանէ և ա-
ծին զնա առաջի դատաւորին. և ա-
սեն՝ ո՛չ է աղջիկս ՚ի յազգէս մերմէ.
այլ հաւատայ ՚ի ք̃ս զոր հրեայքն խա-
չեցին. և դատաւորն յոյժ տրտմեցաւ
և ասէ. յո՛ր ազգէ ես. պատասխանի ետ
ս̃րբն մարիանէ և ասէ. ես քրիստոնեայ
եմ և ՚ի մարդկանէ կոչիմ մարիանէ. ա-
սէ լէպրիանոս. զո՛ր ա̃ծ պաշտես. ասէ
ս̃րբն մարիանէ. զարարիչն երկնի և եր-
րի։ Դատաւորն ասէ՝ յուսա՛ս դու յա-
նուն նազովրացւոյն. ասէ ս̃րբն մարիա-
նէ. յուսամ ՚ի նա այո՛ յուսամ ՚ի նա.
զի կարօ՛ղ է փրկել զաղախինս իւր յո-
րոգայթից սա̃նյի։ Եւ հրամայեաց դա-
տաւորն զօրահանացն պահել զնա. և
անօրէնն եմուտ ՚ի քաղաքն զի զկուռսն
զօրացուսցէ և զարդարեսցէ՝ և զԹա-

գա-

digitised by A.R.A.R.@

գաւառն գողգոթայ և զերկաթաձեւեալն
ապաւինցն ով զչխար և օծցէ արեամբ
նոյ կրկնապատիկ քաղաքին։ Եւ նստաւ դա
տաւորն յաթոռ․ և հրամայեաց ածել
զերանելին մարիամն առաջի իւր․ ա-
սէ դատաւորն․ ողորմեա՛ մանկութե քում
և խնայեա՛ ՚ի դեղ պատկերի քոյ․ զի
լուր է քեզ որ ցանկալի լինիս ամեցուն։
Պատասխանի ետ տէրն մարիամն և ա-
սէ․ գիտէ տէրն իմ յոտ քո որ ոչ կարես
փոխել զբնութիւն իմ յանօրէնութիս քո․
զի առաքեաց տր զզօրութիւն իւր առնի․
զօրացուցց զիս զօրութե տե հոգւոյն․ զի
զանձն իմ մատուցից պատարագ երկ-
նաւոր թագաւորին։ Ասէ դատաւորն
բազում տանջանօք կորուսանեմ զքեզ
եթէ ոչ լսես ինձ և հաստատես յանձն
իմ․ և եթէ լսես ինձ, թագուհի առ-
նեմ զքեզ․ և երանիս դու յամեցունց․
և ազատիս յոլլի կայ տանջանացդ։ Ասէն
մարիամնէ ասէ․ ոչ երկնչիմ ՚ի տանջա-
նաց քոց․ զի հոգի իմ հաստատուն կայ
առ տէ․ և ես կամիմ իմով տամ զանձն

իմ

digitised by A.R.A.R.@

իմ 'ի տանջանս. զի եթէ մարմինս ոչ
տանջի, հոգիս ոչ մտանէ 'ի հարսանիս
երկնաւոր փեսային ը̄ իմաստուն կու-
սանսն. քս̄ զանձն իւր վս̄ մեր պատա-
րագ մատոյց. և ես պատրաստ եմ 'ի
վկայութի̄ նր̄. զի նա կերպեաց զմ̄մ
զգայարանս իմ նմ̄ խաչիւն իւրով:
Իսկ անօրէնն լիպարիանոս՝ հրամայեաց
զերանելին մերկացուցանել և տանջել
երկաթի գաւազանաւ. և տանջեսին ա-
նողորմ. իսկ սբն̄ առ ոչինչ համարէր
զտանջանսն. ամբարձ զաչս իւր յեր-
կինս և ասէ. տր̄ ած̄ իմ 'ի քեզ յու-
սացայ. մի՛ յամօթ առներ զիս. և մի՛
ծիծաղեսցին զինև թշնամիք իմ նայեա՛
յիս տէր՝ և փրկեա՛ 'ի ձեռաց անօրէ-
նաց. զի դու ես իմ յոյս և ապաւէն
փրկիչ իմ: Ասէ դատաւորն. հրամա-
նաւ իմով տանջեցաւ անձն քո գեղե-
ցիկ. արդ եթէ լսես ինձ և հաւատաս
յածն իմ, ես բերեմ բժիշկ՝ որ ողջա-
ցուցանէ զմարմինդ քո: Ասէ սբն̄՝
չար խորհուրդ խորհեցար ես. ոչ է այն
տոյ

digitised by A.R.A.R.@

տոյ բժշկու̃ի մարմնոյ իմոյ . զի իմ բը
ժիշկն քո̃ է՝ որ հոգւով և մարմնով
զքեզ յամօԹ առնէ կատաղի շուն կոյր
և յիմար . զի եԹէ անձն իմ ո՛չ տանջէր,
հոգի իմ ո՛չ պսակի յերկնաւոր Թա_
գաւորէն . դու ընդէ՛ր ո՛չ հաւատաս
յա̃ծն իմ որ փրկէ զքո հոգիդ և ըզ
մարմինդ յանշէջ հրոյն և յանքուն որ_
դանցն . բայց ես ասեմ քեզ . զի կռոց
քոց ես երկիր ո՛չ պագանեմ . զի ձե_
ռագործ են որդւոց մարդկան . և բնա_
կարան պիղծ դիւա̂ց . և դու կամարար
առնյի . այլ ես հաւատամ ՚ի տ̃ր յս̃ քս̃ .
որ կարող է փրկել զհոգի և զմարմին
իմ ՚ի ձեռաց քոց պիղծ և գարշելի գա_
զան . Թէպէտ և դու չարչարես զմար_
մինս , այլ յաւուր գալստեան տ̃ն մե_
րոյ և փրկչին յս̃ի քս̃ի փառաւորի հո_
գիս իմ անանց պսակա̂ւն ։ Յայնժամ
դատաւորն բարկացաւ և հրամայեաց
զերանելին կախել ՚ի ստեանց . և եր_
կ·Թի քերչօք քերել զմարմինն . իսկ ս̃բն
համբարձ զաչս իւր յերկինս և ա_
սէ .

digitised by A.R.A.R.@

նէ․ շուրջ եղեն զինև շունք բազումք․
և գազանք անապատի պաշարեցին զիս․
և անօրէնք անողորմ չարչարեցին զիս։
Արդ ես ՚ի քեզ տ̃ր յուսացայ․ օգնեա́
ինձ փրկիչ իմ․ նայեա́ յիս և փրկեա̀
զիս ՚ի բերանոյ առիւծոյ․ տ̃ր ա̃ծ իմ
տուր ինձ զօրութի̃՝ և լո́ւր աղօթից
իմոց․ և առաքեա́ զհոգիդ ս̃բ առ իս․
և պահեա́ զանձն իմ ՚ի շաղախմանէ ա-
նօրինիս և պարապեա́ ամենակարող զօ-
րութ̃բ քո զանձն իմ զի յաղթեցից ա-
նօրինաց այս՝ որ նեղեն զիս․ զի որք
յուսան յանուն քո տ̃ր՝ մի́ ամաչեսցեն
յաւիտեան։ Իսկ տանջօղքն զարմանա-
յին ընդ համբերութի̃ ս̃բյն․ և ասեն ց-
դատաւորն․ սա որ արհամարհեաց զհ-
րամանս քո՝ ոչ կայ այլ տեղի ողջ ՚ի
մարմնի ն̃ր․ յայնժամ գաղտ արտաս-
ւեաց անօրէննն և ասէ։ Մարիանէ՝ ոչ
լուար հրամանաց իմոց․ ոչ ողորմեցար
մարմնոյ քում․ արդ ողորմեա́ց քեզ․ և
երկիր պագ ա̃ծոց իմոց․ ապա թէ ոչ
երկիր պագանես, կտրատեմ զմարմինդ

 քո՝

digitised by A.R.A.R.@

քո՛ և մեռանիս անորդ։ Պատասխանի
ետ Տէրն և ասէ. ո՛վ կորուսեալ և կու-
րացեալ յիմարութեամբ ՚ի ճշմարիտ լուսոյն.
Թէ անձին իմոյ խնամ ածեմ, հոգիս
իմ ոչ պակասի։ Յայնժամ ասէ դատա-
ւորն. տարէ՛ք զդա ՚ի խաւար բանտ մի
ներքին՝ ուր անդէն մեռցի. և առեալ
տարան զնա ՚ի բանտն. և դրօշմեաց Տէրն
մարխանէ զնմ զպայարանս իւր խա-
չանման և ասէ. Տէր Աստուած՝ որ ստեղծեր
զմարդ արարածս յոչընչէ, և դողան եր-
կինք և երկիր յահէ զօրութեան քոյ՝ որ
զկապեալսն արձակեցեր և զաղնս յամօթ
արարեր՝ որ անյուսսից յոյս ես՝ և որ-
բոց հայր և այրեաց դատաւոր քո Աստուած՝
ցո՛յց ինձ զզօրութեան քո. և ողորմեա՛ ա-
ղախնոյ քում. զի ՚ի հօրէ իմմէ մեր-
ժեցայ. և դու ես հայր իմ և մայր Տէր
Աստուած իմ. ՚ի քեզ յուսամ զի դու ես յոյս
կենդանեաց և մեռելոց փրկիչ աշ-
խարհի. արա՛ դատաստան ընդ իս և ընդ
աղնս և է կամարարս նր. զի յոյժ նե-
ղեալ եմ ես ՚ի բաղում վշտաց սորա.

digitised by A.R.A.R.@

բայց պնդեալս իմ քեզ յանձն առնեմ
ա՟ծ իմ. մի՛ թողուր զիս զի կորիցէ հո-
գի իմ և թալկասցի մարմին իմ և զար-
հուրեսցի յանօրինացս. քեզ և փառս
մատուցանեմք այժմ և յաւիտեանս ա-
մէն : Ես դեմետրիանոս ծառայ ա՟յ
գնացի 'ի պատուհան բանտին և ունկն
դնէի աղօթից ս՟րբյն և յանկարծակի ե-
լեալ այր մի 'ի բանտէն, և հեր ն՟ր ոս՟կ
գագան վիշապի, և փայլատակունք յա-
չաց ն՟ր հատանէին. և 'ի ժանեաց նորա
կայծակունք. և 'ի բերանոյ ն՟ր ելանէր
ծուխ ոս՟կ 'ի հնոցէ. և ելց զբանտն ոս՟կ
բալ: Եւ ս՟րբն մարիանէ զարհուրեալ
յերեսաց ն՟ր, եդ ծունր և եկաց յա-
ղօթս առ տ՟ր և ասէ. տ՟ր ա՟ծ՝ որ լուար
ձայնի խնդրում և ցուցեր ինձ զթշնամին
իմ. և արդ՝ աղաչեմ զքեզ տ՟ր իմ տուր
ինձ զօրութի՝ զի յաղթեցից սմա որ կա-
մի կորուսանել զիս: Որ անխափանակալելի-
և անտեսանելիդ ես ա՟ծ՝ յորմէ դողան
երկինք և երկիր և սանդարամետք.
որ եդեր սահման ծովու և ցամաքի
և

digitised by A.R.A.R.@

և ամենից որ ՚ի նմա, և ոչ անցանէին զհրամա-
նօք տր։ որ կոխեցեր զգլուխ վիշապին
՚ի յորդանան։ և այժմ խորտակեա՛ պզօ-
րութի սորա։ զի մի՛ տիրեսցէ հոգւոյ ի-
մոյ։ այլ ամենակարող զօրութբ քո՝ օգ-
նեա՛ ինձ։ զի յաղթեցից սմա, որ կլա-
նել կամի զիս և տանիլ յանդունդս
դժոխոց։ Եւ յորժամ երանելին ասաց
պաղօթս զայս, եբաց վիշապն զբերան
իւր։ և եկուլ զնբն մարիանէ։ իսկ նա
խաչանշման տարածեաց զձեռս իւր ՚ի
փոր վիշապին՝ և ասէ։ յս քս որդի
այ։ որ իջեր ՚ի դժոխս և աւերեցեր
զնա խաչիւդ քով սրբով, որ պատնէշ կո-
խեցեր և զարգելեալսն ՚ի նմանէ ազ-
բողջ և անարատ փրկեցեր, և այժմ
աղաչեմ զքեզ տր՝ բարեխօսութբ սբ
ածածնին և ամ սբց քոց։ փրկեա՛ զիս
՚ի կապանաց սորա։ որ փրկեցեր զդա-
նիէլ ՚ի բերանոյ առիւծուցն, և զերիս
մանկունսն ՚ի հնոցէն, որ ապրեցու-
ցեր զթեկղ ՚ի գազանացն, և զշուշան
յանօրէն ծերոցն՝ և զառաջին սբսն և

digitised by A.R.A.R.@

զընտրեալսն փրկեցեր որք ճշմարիտ
հաւատով կարդացին զտր անուն քո
քս ած իմ, աղաչեմ զքեզ, անձկաս ապա_
հեա զիս ՚ի վիշապէս : Յայնժամ պա_
տառեցաւ վիշապն ահագին, և սրբն մա_
րինէ ելեալ ամբողջ և անարատ ՚ի
դուրս · որպ թէ՝ չէր անկեալ ամենե_
ւին ՚ի փորձութի չարին : Նա սկսաւ ա_
ւել տրն գոհանալ զքեն տր մեր յս
քս · և փրկիչ աշխարհի, Օրհնեալ և
փառաւորեալ է անուն քո անմահ թգւր
վէմ անկեան, և սիւն հաստատութե ·
խարիսխ հաւատոյ, և առաջնորդ կե_
նաց և թգւր հրեշտակաց · մի՛ սասանես_
ցի միտք իմ · այլ տուր հաստատութի
անձին իմոյ · զի տեսի զվիշապն կոր_
ծանեալ ՚ի վր երկրի : Ա՛յսօրիկ
փառաւորեալ ես յաւիտեան՝ թգւր ան_
մահ, վէմ և հաստատութի տմցն, և պա_
րիսպ ամրութե · գաւազան յաղթութե և
պսակ մարտիրոսաց, և ապաւէն իմ տր
սատուած օրհնեալ յաւիտեան : Նա_
յորժամ կատարեաց զաղօթսն, յարեաւ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Гос. Библиотека ՀՍՍՌ-Арм ССР им. А. Мясникяна

digitised by A.R.A.R.@

դեւն և կալաւ զձեռն մարիամնեայ. իսկ
սուրբն կալեալ զհերաց նորա, եդ զաջ ոտն
՚ի վերայ պարանոցի նորա. և առեալ մուրճ,
ջարդէր զգլուխ նորա՝ և ասէր. Երթ ՚ի
բաց յինէն չար շուն. ես բնակարան
Քրիստոսի եմ. և սիրելի Աստուծոյ. և անունն իմ
գրեալ է ՚ի դպրութեան կենաց: Իսկ իբ-
րև զայս ասաց, յանկարծակի լոյս ծա-
գեաց ՚ի բանտին. և երևեցաւ սուրբ խաչին
Քրիստոսի յերկրէս յերկինս հաստատեալ.
և աղաւնի մի սպիտակ ՚ի վերայ գլխոյ նորա.
և ասէ ցսուրբն մարիամնէ. ո՛վ որ զվիշապն
սպաներ և զժանիս փշրեցեր և զկու-
սութիւն քո անարատ պահեցեր, ահա պատ-
րաստեալ է քեզ պսակ փառաց. և բաց է
քեզ դուռն դրախտին. զի հանգիցես
՚ի գոգն աբրահամու. վասն զի յաղթե-
ցեր թշնամւոյն: Իսկ ասէ մարիամնէ՝
գոհանամ զքէն տէր Յիսուս Քրիստոս՝ որ համբե-
րութեամբ քո կեցուցեր զմեղաւորս. և քո
քաղցրութեամբդ բժշկեցեր զվէրս իմ. արդ
փառաւորեմ զքեզ՝ որ սուրբ ես և ՚ի սուրբսն
հանգուցեալ. քաղցր և բարերար տէր.

և օրհնեալ է անուն քո յաւիտեան: Եւ անդէն խօսեցաւ աղաւնին և ասէ. զոր ունիս ընդ ոտիւք քո՝ հա՛րց և պատմեսցէ քեզ զա̃մ վ̃ն գործոց իւրոց: Եւ մարիամն ասէ ցդևն. ըն̃չ է անուն քո ո՛վ պիղծ. և դևն ասէ. բէեղզեբուղ իշխան դիւ̂աց. և մ̃րն ասաց. ո՞ւր է ծնունդ քո. կամ ուստի՛ է սկիզբն քո. և դևն ասէ. ո՛վ աղախին ք̃սի՝ թեթևացո՛ զոտն քո ՚ի պարանոցէ իմմէ. զի փոքր մի հանգեայց և պատմեցից քեզ զա̃մ: Իսկ մարիամն թեթևացոյց զոտն իւր ՚ի պարանոցէ դիւ̂ին. և ասէ դևն՝ ես եմ սողուն նենգաւոր որդի նենգութե̄. հրեշտակ էի յերկինս. և խոտորեցուցի զպարարէջն. և ընկեց զիս ՚ի փառաց իմոց. և զզօրսն իմ անթիւ: Եւ ես զադամ պատրեցի. զեւա խաբեցի՝ և հանի զնո̃ ՚ի դրախտէն. զաշխարհն ընդ անիծիւք արարի. կայենի՝ զեղբայրն սպանանել ետու. և որդւոցն ն̃ց պոռնկիլ ը̄ դստերացն կայենի. և յօրինեցի զկանայս

՚ի

digitised by A.R.A.R.@

՚ի սնկութս, և՚ի ծառութս և՚ի զարդս
ոսկւոյ և արծաթոյ, ՚ի հիւս և՚ի ծա-
մակալս և՚ի քծնութիս. մինչև բարկա-
ցաւ ա̃ծ՝ և ջրասոյզ կորստեամբ ս-
պականեաց զերկիր. բորբոքեցի զսո-
դոմեանսն ՚ի գործս չարութե̃, մինչև
անկաւ հուր և կործանեաց հրակիզ-
մամբ. անխտացուցի զյուդա արծաթ-
սիրութբ̃, և ետու մատնել զյս̃ ՚ի մահ
խաչին. մոլորեցուցի զմրդիկ ՚ի կուռս
ձեռագործս. և խափանեցի զպաշտօնն
ա̃յ. մտանեմ ՚ի սիրտ մարդոյ և գերեմ
զնս̃ չար ցանկութբ̃. օտարացուցանեմ
զնս̃ ամուսնութե̃ն. և տամ պոռնկել յօ-
տար անկողինս. խողխողեմ զմանուկս
յորովայնսի. և հեղձուցանեմ ՚ի ծնունդս
դրս. արկանեմ զքուրս յաչս կանանց,
և ըստեամբ սպանանել տամ զմանկունս
և՚ի հուր արկանեմ. կուրացուցանեմ
զաչս արանց և կանանց, արկանել ՚ի տո-
ւունս և խեղդել զինքեանս ՚ի քար
ընկենուլ կամ ՚ի գետ. գազանացու-
ցանեմ զսիրտ մարդկան զի անարգես-
ցեն.

digitised by A.R.A.R.@

ցեն . և ստանանեմ զաղքատս . և ոչ
տամ ողորմել . և'ի ձեռս տրտնջալոյն՝
անշահ առնեմ յողորմութենէն . ցնորեցու-
ցանեմ զմիտս աղօթականին . կամ քը
նով դանդաղեմ . կամ 'ի բանս ձապա-
ղեմ . և յաղօթիցն ունայն առնեմ .
խռովեցուցանեմ զբարս մարդկան . և
անիծանել տամ զօր ծննդեան իւրեանց .
և ոմանց անիծել տամ զծնօղսն՝ և ծը
նողաց՝ զորդիսն . և բանս առ ա՟ծ խօ-
սել . ուսուցանեմ զսուտ անմխիթար
առնել 'ի վ՟ր մեռելոյն , և պատկանել
զերեսս , և խզել զհերս , և բախել լըզ
կուրծս , և պատառել զհանդերձս և
հայհոյել զա՟ծ , և անմխիթար սուգ առ-
նել , մինչև հեռացուցանել տամ զմե-
ռելն յա՟յ . ժողովեմ զմիտս 'ի պատարագս
և'ի պարս խաղից . և մոռանալ տամ զա՟ծ
յիշոցօք , երդմամբ , վաշխիւք , տոկո-
սիւք , և ըմպանօք տառապելոց զաշխա՟րհս
ա՟մ ես եմ կլեալ . բայց յաղջկանէ միոջէ
կործանեցայ . քանզի տեսանեմ առ
սմա հանգուցեալ զքս՟ . և առնէ զինչ

և

digitised by A.R.A.R.@

և կամի · յառաջ քան զգալ հողւոյն մերոյ ·
և արդ լսեմ զձայն յերկնաւորացն · և
տեսանեմ զսա զի լի է շնորհօքն այ ։
Նա սա է պտուղն արդարութե · զի ոչ
արուեստական են աչք սորա · և ատամունք
ոչ կաթն · և պտուղ արդարութե շըր-
թունք սորա · և պայծառ է սա շնոր-
հօքն այ · և այժմ նշանաւն այ յաղ-
թեաց ինձ · և զընկերն իմ սպան · և
զիս կապեաց · և զդրունս իմ փշրեաց
և յատակեաց · և ես այսպէս լամ զի 'ի
հնգետասան ամեայ աղջկանէ միոջէ յաղ-
թեցայ · և զհայր նր և մայր և զամ ազ-
գատոհմն ես եմ խաբեալ և կորուսեալ ·
իսկ սա զհետ երթեալ քոյ, կապեաց
զիս · և զամ ընկերս իմ կործանեաց ·
արդ՝ զօրութի մեր ոչինչ եղև · զի
յաղջկանէ միոջէ յաղթեցաք ։ Սբն մա-
րիանէ ասէ ցդևն · ո՞ւր է ծնունդ քո
ասա ինձ · ո՞վ ուսոյց քեզ պատերազ-
միլ ընդ սրբոցն այ ։ Սուտ դևն · լուսաւոր
են կամք քո · զի արդ է առ քեզ հոգին
մբ ասա ինձ · և ես ասեմ քեզ զամ ։

digitised by A.R.A.R.@

Յայնժամ ասէ ս͞րբն Մարիանէ. լռեա՛
պերճ՝ զի ոչ կամիմ լսել բան ՚ի բե֊
րանոյ քումմէ. և իսկոյն կապեաց ըզ֊
դևն նշանաւ ս͞բ խաչին. և ՚ի բանտին
պատառեցաւ երկիր և եարկ զնա անդ
և ասէ՝ երթ ՚ի խորս անդնդոց, մինչև
յօրն դատաստանին և ՚ի ք͞սի գալուստն:
Եւ ՚ի վաղիւն անդր դատաւորն հրա֊
մայեաց ածել առաջի իւր զս͞րբն Մա֊
րիանէ. երանելին մինչ գայր ՚ի բան֊
տէն, կնքեաց զինքն նշանաւ ս͞բյ խա֊
չին ք͞սի, և ժողովուրդք բազումք գա֊
յին տեսանել զնա, թէ զինչ լինիցի:
Յայնժամ ասէ կիպրիանոս դատաւորն
ցս͞րբն մարիանէ. լո՛ւր ինձ և երկիր֊
պագ ա͞ծոց իմոց: Պատասխանի ետ
ս͞րբն մարիանէ. քեզ պարտ է երկիր֊
պագանել ա͞յ իմոյ. և սիրելի լինիլ ա֊
ռաքելոց և մարգարէից, քան թէ
պաշտել զկուռս անմռունչս: Եւ բար֊
կացաւ դատաւորն և ասէ. կախեցէք
զդա և քերեցէք. և այրեցէք ջահիւք
և ալարբին ո͞պ հրամայեաց ն͞ց. և այրե֊

digitised by A.R.A.R.@

ցին զմարմինն · իսկ նա աղօթէր ա-
ռեւելով · անցաք մեք ընդ հուր եւ ընդ
ջուր, եւ հաներ զմեզ 'ի հանգիստ քո ·
փորձեցեր զիս, եւ ոչ գտեր յիս անի-
րաւութի · Եւ իսկոյն կապեցան ձեռք
դահճացն որք տանջէին զնա · ասէ դա-
տաւորն՝ լո՛ւր ինձ մա՛րիանէ, եւ երկիր
պա՛գ չաստուածոցն · եւ սրբն մարիանէ ասէ ·
ո՛չ է պարտ երկիր պագանել չաստուածոց խըլ-
լից եւ անխօսից · վս զի կերպեաց քս ըզ-
հոգի եւ զմարմին իմ սրբ մարգարիտ՝ ըն-
քանչելի փառօք իւրովք: Յայնժամ
հրամայեաց դատաւորն, տան մի մեծ
ընուլ ջրով · եւ ջեռուցանել հրով յոյժ ·
եւ կապել զոտս եւ զձեռս նր · եւ հեղ-
ձուցանել զնա յեռանդն հրոյն · եւ ըս-
պասաւորքն արարին նոյն եւ հրամայեցին
Եւ սրբն մարիանէ հայեցաւ յերկինս
եւ ասէ · որ բնակեալդ ես յերկինս քս ած,
լո՛յծ զկապանս իմ · զի քեզ մատուցից
պատարագ օրհնութի · եւ օրհնեցից եւ
սաղմոս ասացից քեզ տր թգւր փառց ·
եւ եղիցի ջուրս այս ինձ 'ի մկրտութի ·
զգաստացո՛ զիս 'ի փրկութի

digitised by A.R.A.R.@

քում. և եկեսցէ առ իս հոգիդ տր՝ և
սրբեսցէ զծառս զայս առ ՚ի մկրտու֊
թեն, և զգեցո՛ թեն զգեստ անապական.
և հաստատեա՛ զնա ՚ի հաւատս առա֊
քինութե, և լուսաւորեա՛ զմիտս իմ. և
լուա՛ զիս ջրովս այսուիկ, և ջնջեա՛ ըզ
մեղս իմ. զի մկրտեցայց յանուն հօր
և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. և քեզ փառք
յաւիտեանս: Նա նոյն ժամայն եղև
շարժումն մեծ. և էջ աղաւնիմի յերկ֊
նից. և ունէր պսակ ձիթենւոյ ՚ի
բերանի իւրում. յայնժամ լուծան
կապանք նր. և ել ՚ի ջրոյն փառաւորե
լով զածն՝ և ասէ. որ թգւր փառաց
զվայելչութի զգեցաւ. որ զօրութեց՝
լուսաւորեցեր և արբեցուցեր ըզնա յաղ
բերէդ բժշկութե. փրկեցեր զիս փոր֊
ձէշ աշխարհի, և ողորմեցար աղախնոյ
քում. և եղև ձայն յաղաւնոյն և ա֊
սէ. Եկ մարիանէ՝ և հանգի՛ր յար֊
քայութին քո ույ. զի անապական և ան
թառամ պսակացն արժանի եղեր. և֊
րանի է քեզ. զի զկուսութի քո ամ֊

digitised by A.R.A.R.@

բույծ պահեցէր։ Եւ առ ժամայն հա-
ւատացին յա̃ծ որք և կանայք հազար
ոգիք։ Եւ յայնժամ անօրէն դատա-
ւորն հրամայեաց սպանանել զա̃մենան՝
որք հաւատացին յա̃ծ․ ընդ նոսին և
զս̃բն Մարիանէ հրամայեաց գլխատել․
և իբրև հանէին արտաքոյ քաղաքին, ա-
սէ դահճին ցս̃բն՝ յառաջ կալ զպա-
րանոց քո զի հատից զգլուխ քո․ և
ինձ աղօթս արա՝ զի տեսանեմ մերձ
առ քեզ զքս̃ թագաւոր հրեշտակօք։ Ասէ
Մարիանէ, եթէ կամիս եղբայր՝ մնա ինձ
սակաւիկ մի․ և արարից աղօթս վս̃ քոյ․
և մինչ ամբարձ դահճին զսուրն, աղօ-
թեց Մարիանէ և ասէ։ Տ̃ր՝ որ զերկինս
և զերկիր հաստատեցեր՝ լո՛ւր ձայնի ա-
ղաչանաց իմոց․ զի որք յիշեն զիս և
կարդան և կամ գրեն զգիր չարչարա-
նաց իմոց՝ ջնջեսցին մեղք նց̃։ Եւ որք
յուսով փափագին 'ի վկայարանս իմ
գալով՝ կատարեսցին խնդրուածք նց̃․
և որք անկանին 'ի դատաստան և 'ի
գործս ահագինս, և յիշեսցեն զիս ըզ-

տա-

digitised by A.R.A.R.@

տառապելոյս, փրկեա՛ զնս յամ վտան-
գից նց: Եւ որք յիշեն զանուն իմ 'ի
մկայարանս, և որք գրեն զչարչարանս
իմ, լո՛ւր նր՝ և շնորհեա՛ նց զհադերձ-
նք: Եւ նոյն ժամայն եղև շարժումն
մեծ. և որք շուրջն կային, ոչ կարէին
հայիլ 'ի նա. զի քս 'ի նմանութի աղա-
նւոյ էջ առնա. և լոյս մեծ ծագեաց
նմա. և ետես բաց երկինք զդրն փա-
ռաց. և ասէ նր ցմարիանէ. ողջոյն քեզ
զօրականն իմ. այժմ զօրացի՛ր հաւատա-
րիմ ծառայ: Եւ երանելին Մարիանէ
ընթացաւ յառաջ նր. և համբուրեաց օրհ-
նելով. և ասէ՝ Տէ՛ր մծ ամենակալ՝ ա-
ղաչեմ զքեզ. շնորհեա՛ զխնդրուածս
իմ. և լո՛ւր աղախնւոյ քո. և տո՛ւր հան-
գիստ ամցուն որք կարդան առ քեզ:
Եւ ասէ նր՝ զամ խնդրուածս քո կա-
տարեցից առաջի հրեշտակաց իմոց: Եւ
ասէ Մարիանէ՝ աղաչեմ զքեզ նր. այժմ
լո՛ւր ինձ՝ և կատարեա՛ զխնդրուածս
իմ. զի որք կատարեն զյիշատակս իմ,
շնորհեա՛ նց զթողութի մեղաց. և որք 'ի

պա-

digitised by A.R.A.R.@

պատուիրացմի յիշեն զանուն իմ, պահեա՛
զնս․ և շնորհեա՛ նմ՝ յաղթել թշնամեաց
նց։ Եւ ասէ որ՝ երանելի է զոր դու
յիշեցեր յաղօթս․ և զորս ոչ կարացեր
յիշել՝ զայն եւս շնորհեցից քեզ․ և որք
լսեն և գան փափաքանօք ՚ի վկայարան
քո, կատարեմ զխնդրուածս նց․ և որք
սպասաւորեն նշխարաց քոց, և կատա-
րեն զտօն վկայութե քոյ, ոչ յիշեցից
զյանցանս․ և երանելի է քեզ և նց ՚ի չար
չարանս քո՝ զոր դու յիշեցեր։ Մարդ-
ուք և հանդերձ նշխար քո՝ և որք գը
րեն զգիր չարչարանաց քոց և դնեն
՚ի մէջ գլխոց իւրեանց, և աղաչեսցեն
բոլորով սրտիւ, կատարեցից զխնդրը-
ուածս նց․ և եղիցի թողութի մեղաց նց․
և հրեշտակք առցեն զգլուխդ քո․ և
տարցեն զհոգիդ քո ՚ի դրախտն․ և
մարմինդ քո կացցէ յերկիրս վսն բժըշ-
կութե մարդկան։ Եւ անդէն դահճին
ձգեալ զսուրն և հատ զպարանոց նր․ և
այսպէս կատարեցաւ սրբն մարտիանէ ՚ի
յուլիսի․ ԻԷ․ ՚ի փառս քսի այ որում
փառք՝ յաւիտեանս ամէն։ 28

digitised by A.R.A.R.@

Արքայն եւթներ, յաղագս խոնարհու-
թեան:

Արդ՝ ըստ այն ասէ առաքեալն. թէ
խոնարհութք զմիմեանս լաւ հա-
մարել քան զանձինս: Որդ՝
յայսմ ասէ՝ յայտ է թէ բա-
զում մասունք են խոնարհութե. են ո-
մանք՝ որ սակաւ ինչ մասն ունին խո-
նարհութե. եւ են՝ որք բազում. եւ այլք
զանման: Որդ՝ է նախ առաջին խոնար
հութի՝ որ քան զամ ոք զինքն անար-
ժան համարեսցի, ըստ մաքսաւորին՝ որ
'ի տանէ գովեցաւ: 2 Խոնարհութի է եւ
հնազանդութի՝ որ զինքն 'ի ծառայի
կարգի ունի եւ սպասաւորէ ընկերին.
ըստ ասէ առաքեալն (Հնազանդ լերուք
միմեանց երկիւղին քի:) 3 Խոնար-
հութի է եւ սուգ եւ արտասուք՝ որ հա-
մարի զինքն 'ի վարձկանի կարգի. թէ-
պէտ եւ առնէ առաքինութիս. ըստ եւ տրն
ասէ թէ (յորժամ զամ ինչ առնիցէք,
ասասջիք եթէ ծառայք անպիտանք
եմք: 4 Խոնարհութի է՝ որ համբերէ

եղ

digitised by A.R.A.R.@

եղբօրն. 'ի ժամ բարկութե · և զինքն հա
մարի յանցաւոր · քանզի զայրանալ և
ընդդէմ դառնալ հպարտութի է · ո՛պ ա
սէ սողոմոն · այլ ամբարտաւանն՝ ո՛չ
կարէ համբերել պատժոց։) 5 Խոնար
հութի է և լռութի՝ որ ո՛չ համարի զինքն
յառաջ կալոյ արժանի, և խօսիլ առաջի
բազմաց · ո՛պ և տէրն ասէ) որ յանձնէ
խօսի, զփառս անձին իւրում՝ խնդրէ։
6 Խոնարհութի է՝ յորժամ զընկերին մե
ծարեն և զքեզ անտես առնեն, դու
չտրտմիս և չտրտնջաս · այլ ասես խոնար
հութ, թէ ես այժմ չեմ բաւական զոր
ունիմս · ո՛պ և ասէ սողոմոն) · մի՛ ձգ
տիր ընդ մեծամեծս · այլ 'ի չափու կալ
զանձն քո · և առաջի տն շնորհս գտցես։
7 Խոնարհութի է՝ որ ո՛չ ունի զընկերն
'ի ծառայական կարգի · այլ ինքն նմա
սպասաւորէ · ո՛պ և ասէ տէրն ·) որդի
մարդոյ ո՛չ եկն պաշտօն առնուլ, այլ
պաշտել։) 8 Խոնարհութի է՝ յորժամ տե
սանես զյանցանս ուրուք և ո՛չ բամ
բասես · այլ զայս ասես, թէ ես յան

ցա

digitised by A.R.A.R.@

ցաւոր եմ. զայլ ոք ոչ կարեմ դատա-
պարտել. (ո՞վ և ո՞րն ասէ) մի՛ դատէք.
և ոչ դատիցիք: 9 Խոնարհութի̃ է սի-
րել զընկերս. քանզի սոցա պատուի-
րան են այսոքիկ, խոնարհիլ ընկերին.
հիւանդութե̃՝ ցաւակից լինել. ՚ի տրտ-
մութե̃՝ մխիթարել. զանձն ՚ի ծառայութի̃
տալ. իսկ հպարտն զայս ոչ առնէ. և
ոչ համարի զեղբայրն արժանի՝ խոնար
հիլ ՚ի նա և սպասաւորել նմա. այլ ա-
նարգ համարի. և զինքն գեր ՚ի վերոյ
քան զնա. վն̃ այնորիկ գրեալ է: Թէ
սէր իբրև զաղ համեմիչ է ա̃մ առա-
քինութե̃ց. և Թարգմն̃չ ՚ի բաց ընկեցե̃լ
է ա̃մ առաքինութե̃: 10 Խոնարհութի̃ է՝
որ զառաքինութի̃ մինչ առնես, ոչ ածես
զմտաւ, և հպարտանաս. ո̃վ փարիսեցին
այլ զոր մեղանչես՝ զայն ածես զմը-
տաւ. և զքեզ յանցաւոր համարիս և
խոնարհեցուցանես զանձն. ո̃վ առա-
քեալն յանցաւոր համարէր զինքն և
ասէր, հայհոյիչ էի և Թշնամանիչ. և
դարձեալ եթէ, զառ ՚ի յետոյսն զառա

 քի-

digitised by A.R.A.R.@

քինութիւն մատուցանել եմ. և յառաջա-
դէմն նկրտեալ: 11 Խոնարհութի է՝
յորժամ փառաւորեն զքեզ մարդիկ,
և պատիւս տան, դու ոչ համարիս
քում անձինդ արժանեաց. այլ զԱծ
փառաւորես. և գոհանաս զարարչէն
թէ՝ այս ՚ի քո ողորմութենէդ եղև. և ոչ
ըստ իմում արժանեաց. որպէս ասէ սաղ-
մոսն. որչափ ՚ի մեծութի համանիս, ՚ի խո-
նարհութե կալ զանձն քո. և առաջի Տն
գտցես շնորհս: 12 Խոնարհութի է՝ յոր-
ժամ վշտի համբերիցես, կամ նեղութի
հասանէ ՚ի վր քոյ, և անարգէ ոք ըզ-
քեզ, դու ոչ տրտմիս. այլ գոհանաս
զԱյ թէ, ես ոչ այսչափ միայն, այլ ըստ
քում պատժոց արժանի եմ ըս իմում
մեղացս. և օրհնեալ է Ած՝ որ արժա-
նի արար զիս նեղութե յանցաւոր կենաց,
և ՚ի մահկանացու մարմնոս. որպէս ասէ ա-
ռաքեալն՝ համբերեալ եմ ընդ նեղութիս,
և ըն վիշտս, և ըն չարչարանս, և յորժամ
տկարանամ, յայնժամ զօրանամ: 13 Խո-
նարհութի է զգենուլն զգձուձ հան-
դերձ.

digitised by A.R.A.R.@

դերձ. որ ոչ համարի զինքն արժանի
պատմուճանի զգեստու. քանզի մարդիկ
փառս 'ի հանդերձից որսան. ոպ և
գրեալ է, մի' զգեստիւք խնճշացուք
կանկզովք և շուրջ պճնեցեալովք. որոց
գեղեցկութիւն է ապաշխարհ: Խոնար-
հութի է' յորժամ յերեկն հասանէս, զո-
հանաս զնոյ թէ, բազումք 'ի մարդկա-
նէ' 'ի նորց խել' հալածեալք և կարօտ
և անհանգիստ են. խել ես' որ զհող ոչ
եմ արժանի կոխելոյ, հաց ետուր. և
կերակուր և ստէր եղեարց. և զօրս խա-
ղաղութ անցուցեր. այդ քո ողորմութի
է. և ոչ ըստ իմում արժանեացս. ոպ և
մարգարէն ասէ. ո'վ եմ ես տր իմ տր'
որ այսչափ սիրեցեր զիս: 15 Խոնար-
հութի է' յորժամ կամիս առաքինութի
առնել, ոչ համարիս զքեզ բաւական
սկսանիլ և կատարել, այլ նախ յայ խընդ-
րես օգնականութի, թէ օգնեա' տկա-
րութեանս իմում. զի կարացից առնել
զհաճոյս քո. ոպ և տրն ասէ որ հաստա-
տատեալ է յիս և ես 'ի նա, նա' բերէ

digitised by A.R.A.R.@

պտուղ յոյժ. առանց իմ ոչ ինչ կա-
րէք առնել: 16 Խոնարհութիւն է՝ յոր-
ժամ զայրանայ ոխերիմ, դու արդե-
լուս զցասումն. և ոչ համարիս զքեզ
ընդդէմ զառնալ եղբօրն. ոպ̃ ասէ սո-
ղոմօն յողոք բանին և եթ կայ խոնար-
համիտն. իսկ հպարտն և յանդուգն
տայ պատասխանի: 17 Խոնարհութի̃ է. որ
ոչ միայն զայնոսիկ սիրես, որ երևելիք
և փառաւորք են ի մարդկանէ, այլ
յաղքատն խոնարհիս. և զանարգն մե-
ծարես. և զպանդուխտն մխիթարես.
ոպ̃ և տ̃րն ասէր. զիղատոս խօսէր,
և նա չուայր ինչ պատասխանի. իսկ ը̃ն
աւազակէն բազում քաղցրութ̃ խօսէր.
և պարգևս տայր. և յորժամ կոյրքն ա-
ղաղակէին, զառեղի առնոյր և հրամայէր
կոչել. և մերձեցեալ յաչս նց̃, բանայր.
18 Խոնարհութի̃ է՝ որ ոչ վարիս համա-
պազ զքո կամօք, և զոր դու իմանաս՝
զայն միայն գիտես ուղիղ, այլ խոնար-
հիս և հարցանես. և խրատ խնդրես յա-
ռաջնորդաց և ի գիտնականաց. ոպ̃ մով-
սէս՝

digitised by A.R.A.R.@

սէս՝ որ խրատուն յոժողոյ ոչ անկուլ
եղև · և ոչ ասաց եթէ ես մարգարէ
եմ · և չեմ քո բանիցդ կարօտ ։ 19 Խո֊
նարհութի է՝ որ յամն դժրոյ երուց վար֊
հուրխս և պատրաստիս · և ոչ հպարտա֊
նաս և ասես եթէ, ինձ ով կարէ յաղ֊
թել · (վն այսորիկ ասէ սողոմոն ·) փոյր֊
րեն զիրրոս իմաստնոց սպառնալիք ·
իսկ հպարտն յանձն առպատան յոր֊
գայթ անկանի ։ 20 Խոնարհութի է՝ յոր֊
ժամ կատարես առաքինութի, եթէ ա֊
ղօթս, եթէ պահս, եթէ ողորմութի,
եթէ այլ ինչ, ոչ խորհիս և ասես թէ,
զայս յիմ զօրութեն կատարեցի, այլ յայ
օգնականութեն · ոպ ասէ առաքեալն ·
ոչ ես, այլ շնորհ քն այ որ յիս ։ 21 Խո֊
նարհութի է՝ որ ոչ դու քեզէն մատ֊
չիս յառաջ և առնուս աստիճան առա֊
ւել քան զոր ունիսդ, այլ կոչեցեալ
յառաջնորդաց կալցիս · վն այսորիկ
ասէ առաքեալն ·) ոչ որ զանձն ըն֊
ծայեցուցանէ նա է ընտրեալ ։ Նու֊
դարձեալ գրէ · անձամբ առեալ պա֊
տիւ ։

digitised by A.R.A.R.@

տին. և ոչ յայս :) և մարգարէն ասէ :
Ես ոչ առաքեցի. և նոքա ընթա-
նային :

Արդ՝ հիմն սմ առաքելութե խոնար-
հութին է. և յորժամ զսմ տեսանէ ա-
ռաքելութե 'ի գլուխ հանիցէ, յայն-
ժամ կատարեալ լինի մարդն. և սմ
նշք խոնարհութե հաճոյ եղեն այ. ոպ
աբրահամ խոնարհեր, և ասէր. հող եմ
և մոխիր. և վն այսորիկ գլուխ նահա-
պետացն եղև : Եւ դաւիթ ասէր. ես
որդն եմ և ոչ եմ մարդ, և այլն. վն այ
սորիկ ընտրեցաւ յայ : Այսպս ասէ և
Եսայի. վայ ինձ, զի մարդ եմ. և պիղծ
շրթունս ունիմ. և վն այսորիկ ածա-
բան կոչեցաւ 'ի մարգարէսն : Այսպ և
պետրոս ասէր. 'ի բաց գնա յինէն տր.
զի այր մեղաւոր եմ ես. և վն այսորիկ
վէմ կոչեցաւ, և փականս երկնից ըն-
կալաւ : Այսպէս և յօհաննէս ասէր.
Չեմ արժանի լուծանել զխրացս կօշ-
կաց նր. վն այսորիկ մեծ կոչեցաւ 'ի
մարգարէսն. և արժանի եղև զքն մկր-

digitised by A.R.A.R.@

ածելոյ։ Այսպէս և պօղոս ասէր. ես եմ
տրուպն առաքելոց. և վասն այսորիկ յեր
կինս Թռեաւ. և դրախտին եղև ան-
ւոր։) Սուրբ՝ խոնարհութիւն է գլուխ ա-
ռաքինութեան. վասն այսորիկ ասէ մարգա-
րէն։ Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ։
Եւ մերձ է Տէր առ այնոսիկ՝ որք մա-
շեալք են սրտիւք. և զխոնարհս հոգ-
ւով կեցուցանէ։

Եւ սողոմոն ասէ. Աստուած ամբարտաւա-
նից հակառակ կայ՝ տայ զշնորհս խոնար
հաց։ Եւ եսայի ասէ բանիւ Տեառն. ես
յո՛ հանգեայց, եթէ ո՛չ, 'ի հեզս և 'ի
խոնարհս. և յայնոսիկ՝ որք դողան 'ի
բանից իմոց։ Եւ նոյն ինքն Տէրն ասէ,
որ բարձրացուցանէ զանձն, խոնար-
հեսցի. և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝
բարձրասցի։ Եւ առաքեալն ասէ. մի՛
ամբարտաւանիք. այլ՝ ընդ խոնարհս զի-
ջանիցէք։ Եւ 'ի վարդապետացն՝ անչափ
կայ վկայութիւն վասն խոնարհութեան. զի չէք
այնպիսի սիրելի Աստուծոյ, որպէս սիրտ մաքուր. և
հոգի խոնարհ։

Եւ քուն փառք յաւիտեանս. Ամէն։

digitised by A.R.A.R.@

Սրբանուէր Տէր Եփրեմ

digitised by A.R.A.R.@

Հրաժարումն

Հրաժարեմք ՚ի սատանայէ և յամենայն խաբէութենէ նորա. ՚ի պաշտամանց նորա ՚ի խորհրդոց նորա. ՚ի գնացից նորա. ՚ի չար կամաց նորա. ՚ի չար հրեշտակաց նորա. ՚ի չար կամարարաց նորա. և յամենայն չար զօրութենէ նորա հրաժարելով հրաժարեմք.

Զայս երիցս կրկնէ՝ երեսն ՚ի յարևմուտս և ձեռն ՚ի վեր ունելով, և ապա դառնայ յարևելս և աչօքն ՚ի շտապանուն ուղղութեամբ հաւատոյ՝ Խոստովանութեամբ և ձեռնամած կերպիւ ասէ:

Խոստովանիմք և հաւատամք ամենակատար սրտիւ զՀայրն ԱՅ անեղ

digitised by A.R.A.R.@

անեղ անժէին և անսկիզբն · այլև՝ ծնօղ
որդւոյ և բղխօղ հոգւոյն սրբոյ ։ Հա-
ւատամք զԲանն Այ՝ անեղ ծնեալ՝
և սկսեալ ՚ի հօրէ նախ քան զյաւի-
տենանս ։ ոչ յետոյ և ոչ կրտսեր · այլ
որքան հայրն հայր՝ ընդ նմին և որ-
դին որդի ։

Հաւատամք զսբ հոգին Այ՝ անեղ՝ ան-
ժամանակ · ոչ ծնեալ՝ այլ բղխեալ ՚ի
հօրէ · էակից հօր և փառակից որդւոյ ։
Հաւատամք զերրորդութին սբ՝ մի բնութի,
մի ածութի · ոչ երեք ածք, այլ՝ մի ած ·
մի կամք · մի թագաւորութի մի իշխանութի ·
արարիչ երևելեաց և աներևութից ·
Հաւատամք յեկեղեցի սբ զթողութի մե-
ղաց՝ հաղորդութեամբ սրբոց ։
Հաւատամք զմին յերից անձանց զբանն
ած՝ ծնեալ ՚ի հօրէ նախքան զյաւի-
տենանս · ՚ի ժամանակի իջեալ յածածին
կոյսն Մարիամ՝ առեալ յարենէ նր՝
միաւորեաց ը իւրում ածութեն · ինն
ամսեայ ժուժկալեալ յարգանդի ա-
նարատ կուսին · և եղև ած կատա-
րեալ՝

digitised by A.R.A.R.@

բեալ՝ մարդ կատարեալ․ հոգւով և
մտօք և մարմնով․ մի անձն մի դէմ և
միաւորեալ մի բնութի։ Նոյն՝ մարդացեալ
առանց փոփոխման և առանց այլայլու-
թէ, անսերմն յղութի․ և անապական ծը-
նունդ․ ոպ ոչ է սկիզբն ածութե նր՝ և
ոչ վախճան մարդկութե նր․ (զի յս քս
երէկ և այսօր՝ նոյն և յաւիտեան։)
Հաւատամք զտէրն մեր յս քս․ շրջեալ ՚ի վր
երկրի։ Յետ, լ, ամաց եկեալ ՚ի մկրտ-
ութի։ Հայր ՚ի վերուստ վկայեալ՝ դա
է Որդի իմ սիրելի․ և Հոգին սբ ա-
ղաւնակերպ իջեալ ՚ի վր նր։ Փորձել
՚ի սատանայէ և յաղթեալ նմա։ Քարոզել
մարդկան զփրկութի։ Աշխատել մարմ-
նով․ վաստակեալ, քաղցեալ, և ծարա-
ւեալ։ Յետոյ եկեալ կամաւ ՚ի չար-
չարանս․ խաչեալ և մեռեալ մարմնով․
և կենդանի ածութբն։ Մարմինն եդեալ
՚ի գերեզմանի՝ միաւորեալ ածութբն․
և Հոգւովն իջեալ ՚ի դժոխս՝ անբա-
ժանելի ածութբն։ Քարոզեալ հոգ-
ւոցն՝ աւերեալ զդժոխս՝ և ազատեալ

digitised by A.R.A.R.@

զհոգիսն։ Զի տու երեց աւուրց յարու
ցեալ ՚ի մեռելոց եւ երեւեալ աշակեր
տացն։ Հաւատամք զտէրն մեր յս քս նուէրն
մարմնովն համբարձեալ յերկինս եւ նըս
տեալ ընդ աջմէ հօր։ Նաեւ գալոց է
նովին մարմնովն եւ փառօք հօր ՚ի դա
տել զկենդանիս եւ զմեռեալս։ Որեւ
յարութի ամն մարդկան։ Հաւատամք եւ զհա
տուցումն գործոց. արդարոցն կեանք
յաւիտենական. եւ մեղաւորացն տան
ջանք յաւիտենականք։

Զ. աղօթ։

Մեղայ ամենասուրբ Երրորդու
թեանն հօր եւ Որդւոյ եւ
Հոգւոյն սրբոյ։ Մեղու
ցեալ եմ այ։ Խոստովանիմ
առաջի այ՝ եւ սրբուհւոյ ածածնին՝ եւ
առաջի քո հայր սբ՝ զամն մեղս զորս
գործեալ եմ։ Բանզի՝ մեղայ խորհրդ
ով բանիւ եւ գործով. կամաւ եւ ակա
մայ. գիտութբ եւ անգիտութբ մեղայ այ։
Մեղայ հոգւովս եւ զօրութբ սորա. մը
տօքս եւ շարժմամբ սորա. մարմնովս եւ

digitised by Ա2 A.R.A.R.@ զգայ

զգայութիւն սորա։ Մեղայ զօրութիւն հոգ-
ւոյս․ խորամանկութիւն․ անզգամութիւն․
յանդգնութիւն և երկչոտութիւն․ շուայտութիւն
և ժլատութիւն․ զեղխութիւն և անիրաւութիւն․
չարահաւանութիւն․ յուսահատութիւն․ և
թերամտութիւն՝ մեղայ այ։ Մեղայ չար
խորհրդով մտացս․ նենգութիւն․ ատելու-
թիւն․ խեթիւ․ մախանօք․ յաչաղանօք․
թուլութիւն պոռնկական խորհրդով․
արուական․ իգական․ անասնական․ գը-
րաստական․ գազանական ՚ի գիշերի և
՚ի տուընջեան երազական գիճութիւն և
անրջական գործ աղտեղութիւն՝ մե"։
Մեղայ ցանկութիւն մարմնոյս հեշտութիւն․
պղերգութիւն, յորանջմամբ քնոյ՝ շարժու-
թիւն մարմնոյս և զազրագործութիւն ՚ի
պէս պէս ախտս․ հեշտալըութիւն լսելեացս․
արատութիւն աչացս․ ցանկութիւն սրտիս․ ի-
գութիւն ռընգացս․ պագշոտութիւն բերա-
նոյս․ անժուժկալութիւն․ շուայտութիւն, և
արբեցութիւն մե"։ Մեղայ չարաբանութիւն
լեզուիս․ ստախօսութիւն․ սուտ երդմամբ
երդմնազանցութիւն․ հակառակութիւն․ վիճա-

բա-

digitised by A.R.A.R.@

բամբասութբ · բանսարկութբ · շոգմոգութբ ·
քսու դատարկաբանութբ · և ծաղու ·
զբօսխօսութբ · հերձախօսութբ · և անիծա
բանութբ · տրտնջելով · դժգոհելով · բամ
բասելով · և հայհոյելով՝ մե՛" : Մեղայ
դողութբ ձեռացս · ագահելով, զրկելով,
հարկանելով, սպանանելով, և ի̃բ դարշ
ածելով՝ մե՛" : Մեղայ ամ յօդուա
ծովք շինուածոյս և ամ անդամօք
մարմնոյս · եօթնեակ զգայարանօքս և
վեցեկին շարժմամբս · վերամբարձ ուղ
նահարութբ, և վայրաքարշ մեղկութբ ·
յաջ և յահեակ խոտորելով · առաջնոցն
մեղանչելով, և վերջնոցն չար նշանակ
դոլով՝ մե՛" : Նաև՝ մեղայ եօթնիցս
յանցանօք մահացու մեղօք : Հպարտութբ
և մասամբք նորին : Նախանձու և մն՛ :
Բարկութբ և մն՛" : Ծուլութբ և մն՛" :
Ագահութբ և մն՛" : Որկրամոլութբ և մն՛"
Բղջախոհութբ և մասամբք նորին, մե՛"
Նաև մեղայ ամ պատուիրանացն այ ·
յանձնառուելեացն և հրաժարելեացն ·
զի ոչ զյանձնառուականն կատարեցի և

digitised by A.R.A.R.@

ռչ ՚ի հրաժարելեացն հեռացոյ. Ո՛ օ-
րհնս ածի՝ և յօրհնեացն հեղձացոյ. ՚ի
կարգս քրիստոնէութեան հրաժարեցոյ՝ և
գործովս անարժանս գտայ. գիտելով՝
՚ի չարիս՝ կամաւ կորացոյ. և ՚ի բարեաց
գործոց ինձէն հեռացայ։ վա՛յ ինձ.
վա՛յ ինձ. վա՛յ ինձ։ Ո՛ ո՞րն ասեմ, կամ
զո՞րն խոստովանիմ. զի անթի՛ւ են յան-
ցանք իմ. անասելի են անօրէնութիւնք
իմ. աններելի են ցաւք իմ. և անբժշկե-
լի են վէրք իմ, Տե՛ր։

Հա՛յր տէր՝ զքեզ ունիմ միջնորդ հաշ-
տութեան և բարեխօս առ միածին որդին
քո. զի իշխանութիւն որ տուեալ է քեզ՝
արձակեսցես զիս ՚ի կապից մեղաց ի-
մոց. աղաչեմ զքեզ։

Կարգաւորութ̃ Հասարակաց Աղօթից Հան-
գստեան ժամուն։

Որ նստարի ՚ի դէմս Հօր քո. զի պահպանո-
ղական ողջոյն Միածնին՝ պահեսցէ զմեզ ՚ի խա-
ւարային գիշերիս։

digitised by A.R.A.R.@

ԱՌԱՔԵԱ ՏԷՐ

զլոյս քո և զճշմարտութիւն քո. զի առաջնորդեսցեն ինձ և հանցեն զիս ՚ի լեառն սբ և ՚ի յարկս քո։
Մտից առաջի սեղանոյ այ առ ած՝ որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։
Խոստովան եղէց քեզ օրհնութբ ած ած իմ։
Ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ կամ ընդէ՞ր խռովես զիս. յուսա՛ առ ած խոստովանեսցի նմա. փրկիչ երեսաց իմոց ած է։
Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սբյ։ Այժմ և միշտ և յաւի"։
Եւ ես խաղաղութեան զոր աղաչեսցուք ընկալ կե"։
Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սբյ։ Այժմ և միշտ և յա"։

digitised by A.R.A.R.@

Եկեսցէ 'ի վերա իմ ողորմութիւն քո տէր. եւ փրկութիւն քո ըստ բանին քում։

Տաց պատասխանի ոյք նախատեն զիս բանիւ՝ զի ես 'ի բանս քո յուսացայ։

Մի՛ 'ի բացեայ առներ 'ի բերանոյ իմ-մէ զբան ճշմարտութեան մինչեւ յոյժ. զի յիրաւունս քո յուսացայ։

Պահեցից զօրէնս քո յամ ժամ. յաւիտեանս եւ յաւիտեանս յաւիտենից։

Գնայի ես յանդորրու՝ զի զպատուիրանս քո խնդրեցի։

Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց՝ եւ ոչ ամաչէի։

Խորհէի 'ի պատուիրանս քո՝ զոր սիրեցի։

Համբարձի զձեռս իմ 'ի պատուիրանս քո՝ զոր սիրեցի, եւ խորհէի յարդարութեան քում։

Յիշեա՛ զբանս ծառայի քոյ, յոր եւ յուսացուցեր զիս։

Սա մխիթարեաց զիս 'ի խոնարհութեան իմում. զի բանն քո կեցոյց զիս։

digitised by A.R.A.R.@

Մեղաւորք անիրաւեցան ընդ իս յոյժ. այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ:
Յիշեցի զիրաւունս քո յաւիտենից Տէր՝ և մխիթարեցայ:
Տրտմութիւն կալաւ զիս ՚ի մեղաւորաց. և ոյք թողին զօրէնս քո:
Գովելի էին ինձ իրաւունք քո ՚ի տե-ղւոջ պանդխտութեան իմոյ:
Յիշեցի ՚ի գիշերի զանուն քո Տէր՝ և պահեցի զօրէնս քո:
Ա՛յս եղև ինձ ճանապարհ ՚ի կեանս. զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի:
Զանօրէնսն ատեցի. և զօրէնս քո սի-րեցի:
Օգնական և փրկիչ իմ ես դու. և ես ՚ի բանս քո յուսացայ:
Ի բաց եղերուք յինէն չարք. և քննեցից զպատուիրանս այ իմոյ:
Օգնեա՛ ինձ ըստ բանի քում և կեցո՛ զիս. և մի՛ յամօթ առներ զիս ՚ի յուսոյ իմմէ:
Օգնեա՛ ինձ և ապրեցո՛ զիս. և խոր-հեցայց յիրաւունս քո յամ ժամ:

digitised by A.R.A.R.@

Անարգեցեր զամն՝ որք ապստամբք եղեն յարդարութենէ քոյ. զի անիրաւութք էին խորհուրդք նց։

Յանցաւորս համարեցայ զամ մեղաւորս երկրի. վն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո։

Բևեռեա՛ ընդ երկիւղ քո զմարմինս իմ. զի ՚ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ։

Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տր. ըստ բանի քում իմաստուն արա՛ զիս։

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո տր. և բանիւ քով փրկեա՛ զիս։

Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիս քո. յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարութիս քո։

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո. զի ամ պատուիրանք քո արդարութ են.

Եղիցի ձեռն քո ՚ի կեցուցանել զիս. զի զպատուիրանս քո ընտրեցի։

Ցանկացայ փրկութե քում տր. և օրէնք քո խօսք իմ էին։

digitised by A.R.A.R.@

Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ զքեզ, և
իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ։

Մոլորեցայ ես որպ՟էս ոչխար կորուսեալ.
խնդրեա՛ զծառայս քո՝ զի զպատուի-
րանս քո ես ոչ մոռացայ։

Մի՛ եկեսցեն 'ի վ՟ր մեր ոտք ամբարտա-
ւանից. և ձեռք մեղաւորաց մի՛ դողա-
ցուսցեն զմեզ։

Անդ անկցին ամ՟քն՝ ոյք գործեն զա-
նօրէնութի՟. մերժեսցին և այլ մի՛ կա-
րասցեն հաստատիլ։

Ես 'ի տ՟ր յուսացայ՝ ցնծացայց և ու-
րախ եղէց յա՟ծ փրկիչ իմ։

Տ՟ր տ՟ր եւ ինձ զօրութի՟, և կացոյց զոտս
իմ 'ի հաստատութե՟. 'ի վ՟ր պարանոցի
թշնամեացն կացոյց զիս՝ և հանգոյց
զիս երագ երագ։

Որ բնակեալն է յօգնութի՟ բարձրելոյն
ընդ հովանեաւ ա՟յ յերկնից հանգիցէ։

Ասասցէ տ՟ն ընդունող իմ ես դու.
ապաւէն իմ ա՟ծ և ես յուսամ 'ի նա։

Նա՛ փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսո-
ղին. և 'ի բանիցն խռովութե՟։

digitised by A.R.A.R.@

Ի Թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ. և
'ի հովանի թևոց նր̄ յուսասցիս:
Ոպ̄ զզէն շուրջ եղիցի զքև ճշմար-
տութիւն նր̄:
Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի.
և ոչ 'ի նետէ' որ թռչի 'ի տուէ:
Յիրէ' որ շրջի 'ի խաւարի 'ի գայթակ
ղութէ̃ դիւին 'ի հասարակ աւուր:
Անկցին 'ի կողմանէ քումմէ հազարք.
և բիւրք ընդաջմէ քումմէ. և առ քեզ
ինչ ոչ մերձեսցին:
Բայց միայն աչօք քովք հայեսցիս
դու. և զհատուցումն մեղաւորաց տես
ցես. զի դու տր̄ յոյս իմ ես:
Զբարձրեալն արարեր քեզ ապաւէն.
զի ոչ հասցին առ քեզ չարք. և տան-
ջանք մի' մերձեսցին 'ի յարկս քո:
Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վս̄
քո 'ի պահել զքեզ յամ̄ ճանապհս քո.
Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ.
զի մի' երբէք հարցես զքարի զոտն քո:
Ի վր̄ իժից և քարբից գնասցես դու
և առ ոտն կոխեսցես զառիւծն և զը
վիշապն:

digitised by A.R.A.R.@

Զանզի յիս յուսացաւ. և փրկեցից զնա. հովանի եղէց նմա զի ծանեաւ զանուն իմ։
Կարդասցէ առ իս, և ես լուայց նմա. և ընդ նմա եղէց ՚ի նեղութ՟ե։
Փրկեցից և փառաւոր արարից զնա. երկայն աւուրբք լցուցից, և ցուցից նմա զփրկութ՟ի իմ։
Առ քեզ տ՟ր համբարձի զաչս իմ, որ բնակեալդ ես ՚ի յերկինս։
Որ՟պ աչք ծառայի ՚ի ձեռն տ՟ն իւրոյ. և որ՟պ աչք աղախնոյ ՚ի ձեռն տիկնոջ իւրոյ։
Այնպէս են աչք մեր առ քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր. մինչև ողորմեսցիս ՚ի վ՟ր մեր։
Ողորմեա՛ մեզ տ՟ր ողորմեա՛ մեզ. զի բազում լցաք արհամարհանօք։
Առաւել լցան անձինք մեր նախատանօք՝ որք նախատէին զմեզ. և արհամարհանօք ամբարտաւանից։
Տ՟ր՝ յանուն քում կեցո՛ զիս. և ՚ի զօրութ՟ե քում իրաւ արա՛ ինձ։
Տ՟ր՝ լուր աղօթից իմոց. ունկնդիր բանից բերանոյ իմոյ։

digitised by A.R.A.R.@

Օտարք յարեան 'ի վր իմ. և հզօրք
խնդրեցին զանձն իմ. և ոչ համարե-
ցան զքեզ ած առաջի իւրեանց։

Ահա ած օգնական իմ. և տր ընդու-
նօղ հոգւոյ իմոյ։

Դարձուցանել զչարն 'ի թշնամիսն
իմ. ճշմարտութբ քով սատակեա զնս։

Եւ կամօք իմովք պատարագս մատու-
ցից քեզ. և խոստովան եղէց անուան
քում տր՝ զի բարի է։

Զամ նեղութե իմմէ փրկեցեր զիս. և
'ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ։

Օրհնեալ ես դու տր ած հարցն մե-
րոց. գովեալ և առաւել բարձրացեալ
յաւիտեան։

Եւ օրհնեալ է անուն սբ փառաց քոց.
գովեալ և ա"։

Օրհնեալ ես 'ի տաճարի փառաց սրբ
բութե քոյ. գով"։

Օրհնեալ ես 'ի վր աթոռոյ արքայու-
թե քո. գովեալ։

Օրհնեալ ես՝ որ նայիս 'ի քրոբէս և
հայիս յանդունդս. գով"։

Օրհ

digitised by A.R.A.R.@

Օրհնեալ ես ՚ի վր՟ հաստատուե՟ երկ
նից․ գովեալ և՛՛ ։

Օրհնեցէք զա՟ծ ՚ի սրբուե՟ նր՟․ օրհ-
նեցէք զնա ՚ի հաստատուե՟ զօրուե՟ նր՟։

Օրհնեցէք զնա ՚ի զօրուե՟ նր՟․ օրհնե-
ցէք զնա ՚ի բազում մեծուե՟ նր՟։

Օրհնեցէք զնա ՚ի ձայն օրհնուե՟․ օրհ
նեցէք զնա սաղմոսիւք և օրհնուբ՟։

Օրհնեցէք զնա ցնծութբ՟․ գովեցէք
զնա ուրախութբ՟։

Օրհնեցէք զնա ՚ի քանս քաղցր․ գովե
ցէք զնա ՚ի բարբառ լսելիս․

Օրհնեցէք զնա ՚ի ձայն գոհութե՟․
ամ՟ հոգիք օրհնեցէք զտր՟։

Մ․րդ՝ արձակեա՛ զծառայս քո տր՟՝ ըստ
բանի քում ՚ի խաղաղութի՟․ զի տեսին
աչք իմ զփրկութի՟ քո․ զոր պատրաստե-
ցեր առաջի ամ՟ ժողովրդոց։

Լոյս ՚ի յայտնութի՟ հեթանոսաց․ և
՝փառք ժողովրդեան քում իէլի։

Ձգեցեր զձեռն քո և փրկեաց զիս
աջ քո․ և տր՟ հատուսցէ ընդ իմ։

Տր՟ ողորմութի՟ քո յաւիտեան՝ զգործս
ձե-

digitised by A.R.A.R.@

ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ ։
Տէր՝ հա՛ն 'ի բանտէ զանձն իմ. գոհա-
նալ զանուանէ քումմէ ։
Եւ քեզ սպասեն արդարքն մինչև հա-
տուսցես ։
Մեծացուսցէ անձն իմ զՏր. և ցըն-
ծացէ հոգի իմ յԱծ փրկչաւ իմով ։
Զի արար 'ի վե՛ր խոնարհութե՛ աղախ-
նոյ իւրոյ այսուհետև երանեսցեն ինձ
ամ ազգք ։
Զի արար ընդ իս մեծամեծս հզօրն. և
սբ է անուն նր.
Ողորմութի արար յազգաց յազգս եր-
կիւղածաց իւրոց. և արար զօրութի
բազկաւ իւրով ։
Ցրուեաց զամբարտաւանս 'ի միտս
սրտից. և քակեաց զհզօրս յաթոռոց ։
Զխոնարհս բարձրացոյց, զկարօտս ե-
լից բարութե, և զմեծատունս արձակեաց
ունայնս ։
Պաշտպանեաց իէլի ծառայի իւրոյ
յիշելով զողորմութի իւր ։
Որպ խօսեցաւ առ հարսն մեր, ընդ աբ-

րա-

digitised by A.R.A.R.@

բաղձամբ և զուարճի նո՛ր յաւիտեան ։
Տո՛ւր զօրութի՛ ծառայի քոյ ․ կեցո՛ զոր-
դի աղախնոյ քոյ, և արա՛ առիս նշան
բարութեան ։
Տեսցեն ատելիք իմ և ամաչեսցեն ․ զի
դու տէր օգնեցեր ինձ և մխիթարե-
ցեր զիս ։
Փառք հօր և որդ" ։

Նորին տեառն Գրիգորի Նարեկացւո-
ւոյն ։ 41 ։

Որդի ա՛յ կենդանւոյ՝ օրհնեալդ յա՛ւէտ, հօրդ ահաւորի անքնն-
նելի ծնունդ ։ Որ տկարանայ առ՝ ի քէն
և ո՛չ ինչ ։ Որ ՝ի ծագել անսասանելի նոր
շուլեց ողորմութե քո փո՛յթ՝ հալին մեղք ․
հալածին դևք ․ ջնջին յանցանք ․ խզին
կապանք ․ խորտակին շղթայք ․ կենդա-
նածնին մահացեալք ․ բժշկին հար-
ուածք ․ ողջանան վէրք ․ բառնին ապա-
կանութի՛ք ․ տեղի տան տխրութի՛ք ․ նա-
հանջին հեծութի՛ք ․ փախնու խաւարն ․
մեկնի մէգն ․ մերժի մառախուղն ․ փա-
րատի մռայլն ․ սպառի աղջամուղջն ․
վե-

digitised by A.R.A.R.@

վերանայ մուժին․ գնայ գիշերն․ տա-
րագրի տագնապն․ չքանան չարիքն․
հալածին յուսահատութիւնք։ Եւ թագա-
ւորէ ձեռն քո ամենակալ՝ քաւիչդ
ամի։ Որ ոչ եկիր կորուսանել զմարդ-
կան հոգիս, այլ՝ կեցուցանել․ Թո՛ղ ինձ
զանթիւ չարիսն իմ բազում ողորմու-
թեդ։ Զի դու միայն ես երկնի ան-
ձառ․ և երկրի անպննին․ Ի տարր գո-
յից՝ և յեզր ծագաց աշխարհի։ Սկիզբն
ամի՝ և յամի․ ամի՛ լրմամբ օրհնեալդ
Ի բարձունս։ Եւ քեզ ընդ հօր և
հոգւոյդ տէյ վայել"։

Մաղթանք շնորհաց ընդդէմ արհաւիրաց գիշե-
րոյնոյ։ Ի Աղօթիցն Սրբոյն Գրիգորի Նա-
րեկացւոյն։ ԺԱ։

Ընկա՛լ քաղցրութբ տր ամ հզօր՝
զդառնացողիս զաղաչանս։ Սա-
տի՛ր գթութբ՝ առ. պատկառելը
դիմօք։ Փարատեա՛ ամենապարգև՝ զա-
մօթական տխրութիս։ Բա՛րձ յինէն ո՛-
ղորմած՝ զանըմբերելի ծանրութիս։
Անջրպետեա՛ հնարաւորդ՝ զմահացու-
կբ

digitised by A.R.A.R.@

կրթութիւն։ Ահարեալ միշտ յաղթօղ՝ ըզ
խաբօղին հնձութիւն։ Բացատրեալ վեր-
նային, զմոլելոյն մառախուղ։ Անքեալ
կեցուցիչ՝ զկորուսչին ընթացմունս։
Յրուեալ ծածկատես՝ զըմբռնողին չար
դամունս։ Խորտակեալ անքննին՝ զմար
տողին դիմեցմունս։ Տեառնագրեալ
քո անուամբդ՝ զլուսանցոյց երդ յար
կիս։ Պարփակեալ քո ձեռամբդ՝ զա-
ռաստաղ տաճարիս։ Դծագրեալ քո ա-
րեամբդ՝ զմուտ սեմոց սենեկիս։
Կերպացո զքո նշանդ՝ ՚ի հետս ելից
մաղթողիս։ Ամրացո քո աջովդ՝ զհան-
դըստեանս խշտի։ Մաքրեսցես ՚ի հաղ
բից՝ զծածկարան անկողնոյս։ Պահես
ցես քո կամօքդ՝ զտառապեալ անձն
հոգւոյս։ Անխարդախ արասցես՝ զքո
շնորհեալ շունչ մարմնոյս։ Կացուս-
ցես շրջափակ զպար զօրուդ երկնայ
նոյ։ Կարգեսցես ՚ի դիմի ընդդէմ
դիւացն դասու։ Տուր հանգիստ բերկ
րութե՟ մահահանգոյնս նիրհման ՚ի խո-
րութե՟ դիշերիս։ Բարեխօսութե՟ և հայց

ման

digitised by A.R.A.R.@

հաճոյք որբուհւոյ Աստուածածնիդ՝ և
ամ ընտրելոց։ Ամփոփեալ պարուրեմ
զպատուհանս տեսուեց զգայարանացս
իմաստից։ Անզարհուրելի զետեղմամբ,
՚ի ծփական խռովուեց, կենցաղական
զբաղմանց, անրջական երազոց, խոլա-
կանաց ցնորից։ Յիշատակաւ քո յու-
սոյդ անվնասելի պաշտպանեալ։ Նու-
աթափեալ վերստին ՚ի ննջմանէ ծան-
րութե։ Ամենազգաստ արթնութբ։
Հոգենորոգ զուարթութբ ՚ի քեզ ար-
ձանացեալ։ Զայս ձայն մաղթանաց
բուրմամբ հաւատոց քեզ՝ ամենօրհ-
նեալ Թագաւոր փառաց՝ անճառելի փա-
ռաբանողաց երկնագումար խմբից եր-
գակցեալ յերկինս առաքել։ Զի դու
փառաւորեալ ես յամ արարածոց յա-
ւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

digitised by A.R.A.R.@

Աղօթք սըրբազան հօրն Գրիգորի Նարեկացւոյն։ 39։

Ա՟Ծ յաւիտենական՝ բարերար և ամենակալ. արարիչ լուսոյ, և յօրինիչ գիշերոյ. կեանք ՚ի մահու և լոյս ՚ի խաւարի, յոյս ակնունողաց և երկայնմտութիւն տարակուսելոց։ Որ ամենարուեստ իմաստութեամբ դարձուցանես յայգ զստուերս մահու. անճառ ծագումն և անմուտ արեգակն. քանզի՝ ոչ զօրէ ծածկել զփառս տէրութեան քո խաւար գիշերոյ. որում կրկնի ծունր երկրպագութեան ա՟մ եղելոց. երկնաւորաց և երկրաւորաց և սանդարամետականաց։ Որ լսես պէտութեան կարօտելոց. և հայիս յաղօթս խոնարհաց. և ընդունիս զխնդրուածս ն՟ց։ Ա՟Ծ իմ և Թագաւոր իմ. կեանք իմ և ապաւէն իմ. յոյս իմ և վստահութիւն իմ՝ յա՟ ք՟ո ա՟ծդամի։ Ա՟էդ հանգուցել ՚ի հոգիս մեր, մխիթարութիւն վշտաց, և քաւարան մեղուցելոց. որ գիտես զա՟մ յառաջ քան զլինել ն՟ց. առաքեա՛ զպահպանողական

զօ-

digitised by A.R.A.R.@

զօրութեամբ աջոյ քո՝ և փրկեա՛ զիս յեր-
կիւղէ գիշերի և՚ի դիւէն չարէ · Տէր
զի՝ զյիշատակ սոսկալի և մեծ քո ան-
ճառ՝ միշտ համբուրելով շրթամբք
հոգւոյ ըղձութեան շնչոյ՝ կեցից պահպա-
նեալ ընդ այնորիկ՝ որք կարդան զքեզ
՚ի բոլոր սրտէ։ Նաև ՚ի դրոշմէ խաչի
քոյոյ նշանիդ՝ զոր Աստուածային արեամբ
քո ներկեալ նորոգեցեր՝ և ՚ի նոյն շը-
նորհ որդեգրութեան զմեզ մկրտեցեր՝ և
՚ի փառս պատկերի քո նկարեալ յօրի-
նեցեր · այսու պարգևօքդ Աստուածականովք՝
ամաչեսցէ սատանայ · քակտեսցին մեքենայ-
քըն · բարձցին որոգայթքն · պատռե-
ցին մուրտուցելքն · պակասեսցին զէնքն
սայրասուրք · մերժեսցի մէգն · փարա-
տեսցի խաւարն · մեկնեսցի մառախու-
ղըն · բազուկ քո հովանասցի · և աջ քո
կնքեսցէ ։ Աստուած զի՝ գթած ես և ողոր-
մած · և անուն քո կոչեցեալ է ՚ի վե-
րայ ծառայից քոց · և քեզ ընդ Հօր
Հոգւովդ Սրբով փառք իշխանութիւն
յաւիտեանս յա" ։

digitised by A.R.A.R.@

Աղօթք Սրբոյն Տն Ներսէսի Հայոց Կաթողիկոսի։

Հաւատով խոստովանիմ եւ երկիր պագանեմ քեզ Հայր եւ որդի եւ սբ հոգի. անեղ եւ անմահ բնութի. արարիչ հրեշտակաց եւ մարդկան, եւ ամ եղելոց. եւ ողորմեա՛ քո արարածոց՝ եւ ինձ բազմամեղիս։

Հաւատով խոստովանիմ եւ երկիր պագանեմ քեզ՝ անբաժանելի լոյս՝ միասնական սբ երրորդութի՛ եւ մի ածութի, արարիչ լուսոյ, եւ հալածիչ խաւարի. հալածեա՛ ՚ի հոգւոյ իմմէ զխաւար մեղաց եւ անգիտութե. եւ լուսաւորեա՛ զմիտս իմ ՚ի ժամուս յայսմիկ աղօթել քեզ ՚ի հաճոյս՝ եւ ընդունել ՚ի քէն՝ զխնդրուածս իմ. եւ ո՛":

Հայր երկնաւոր ած ճշմարիտ՝ որ առաքեցեր զորդին քո սիրելի ՚ի խնդիր մոլորեալ ոչխարին, մեղայ յերկինս եւ առաջի քո, ընկա՛լ զիս ոպ զառակ որդին, եւ զգեցո՛ ինձ զպատմուճանն առաջին՝ զոր մերկացայ մեղօք. եւ ողոր":

digitised by A.R.A.R.@

Որդի՛ այ ած ճշմարիտ՝ որ խոնարհե-
ցար 'ի հայրական ծոցոյ՝ և առեր մար-
մին 'ի սբյ կուսէն մարիամայ վս մե-
րոյ փրկութե. խաչեցար, թաղեցար, և
յարեար 'ի մեռելոց, և համբարձար փա-
ռօք առ հայր, մեղայ յերկինս և առա-
ջի քո յիշեա՛ զիս որպ զաւազակն յոր-
ժամ գաս արքայութբ քով. և՛՛ ։
Հոգի՛ այ ած ճշմարիտ՝ որ իջեր 'ի
յորդանան և 'ի վերնատունն. և լուսա
ւորեցեր զիս մկրտութբ սբ աւազանին՝
մեղայ յերկինս և առաջի քո. մաքրեա՛
զիս վերստին ածային հրով քով՝ որպ
հրեղէն լեզուօք սբ զառաքելոցն. և՛՛ ։
Անե՛ղ բնութի՛՝ մեղայ քեզ մտօք իմովք՝
հոգւով և մարմնով իմով, մի՛ յիշեր ըզ
մեղս իմ զառաջինս՝ վասն անուան
քում սբյ. և՛՛ ։
Տեսո՛ղ ամնի՛՝ մեղայ քեզ՝ խորհրդով
բանիւ և գործով. ջնջեա՛ զձեռագիր
յանցանաց իմոց և գրեա՛ զանուն իմ
'ի դպրութե կենաց. և՛՛ ։
Քննո՛ղ գաղտնեաց՝ մեղայ քեզ կամաւ
և

digitised by A.R.A.R.@

և ակամայ՝ գիտութե̃ և անգիտութե̃ ·
Թողութի̃ շնորհեա՛ մեղաւորիս, զի ՚ի
ծննդենէ մ̃ր աւազանին մինչև ցայ_
սօր՝ մեղուցեալ եմ առաջի ա̃ծութե̃
քո · զգայարանօք իմովք՝ և ա̃մ անդա_
մօք մարմնոյս և ո՛՛։

Ամենախնամ տ̃ր՝ դի՛ր պահապան ա_
չաց իմոց զերկիւղ քո տ̃ր՝ ո՛չ ևս հայ
ել յարատ · և ականջաց իմոց՝ ո՛չ ախոր
ժել լսել զբանս չարութե̃ · և բերանոյ
իմոյ՝ ո՛չ խօսիլ զստութի̃ · և սրտի իմոյ՝
ո՛չ խորհիլ զչարութի̃ · և ձեռաց իմոց՝
ո՛չ գործել զանիրաւութի̃ · և ոտից ի_
մոց՝ ո՛չ գնալ ՚ի ճանապարհս անօրէ_
նութե̃ · այլ ուղղեա՛ զշարժումն սոցա
լինիլ միշտ ըստ՚պատուիրանաց քոց
յա̃մի · և ո՛՛։

Հուր կենդանի քո՝ զհուր սիրոյ քո՝
զոր արկեր յերկիր՝ բորբոքեա՛ յանձն
իմ · զի այրեսցէ զախտ հոգւոյ իմոյ,
և սրբեսցէ զխիղճ մտաց իմոց, և մաք
րեսցէ զմեղս մարմնոյ իմոյ · և վառես
ցէ զլոյս գիտութե̃ քո ՚ի սրտի իմում · և ո՛՛

digitised by A.R.A.R.@

Իմաստու͞թի Հօր յո՛ տո՛ւր ինձ իմաս-
տու͞թի զբարիս՝ խորհել, և խօսել և
գործել առաջի քո յա͞մ ժամ. ՚ի չար
խորհրդոց՝ ՚ի բանից և՚ի գործոց փրկ-
եա՛ զիս. և՛՛:

Կամեցօ՛ղ բարեաց ͞տր կամարար՝ մի՛
թողուր զիս ՚ի կամս անձին իմոյ գը-
նալ. այլ առաջնորդեա՛ ինձ լինել միշտ
ըստ կամաց քոց բարեւիրաց. և ո՛՛:

Թագաւոր երկնաւոր՝ տո՛ւր ինձ զար-
քայու͞թի քո՝ զոր խոստացար սիրելեաց
քոց. և զօրացո՛ զսիրտ իմ ատել զմեղս,
և սիրել զքեզ միայն, և առնել զկամս
քո. և ողոր՛՛:

Խնամօ՛ղ արարածոց՝ պահեա՛ նշանաւ
խաչի քո զհոգի և զմարմին իմ. ՚ի պատ-
րանաց մեղաց, ՚ի փորձութ͞ենէ դիւաց, և
՚ի մարդոց անիրաւաց. և յա͞մ վտանգից
հոգւոյ և մարմնոյ. և ո՛՛:

Պահապան ա͞մի քո՛ աջ քո հովանի լի-
ցի ՚ի վ͞ր իմ ՚ի տուէ և ՚ի գիշերի. ՚ի
նստել ՚ի տան, ՚ի գնալ ՚ի ճանապարհ,
՚ի ննջել և ՚ի յառնել, զի մի՛ երբեք

digitised by A.R.A.R.@

սասանեցայց. և ո՛"։

Տէր իմ՝ որ բանաս զձեռն քո և լընուս զամենայն արարածս ողորմութեամբ քով. քեզ յանձն առնեմ զանձն իմ. դու հոգա և պատրաստեա զպէտս հոգւոյ և մարմնոյ իմոյ յայսմհետէ մինչև յաւիտեան. և ո՛"։

Դարձուցիչ մոլորելոց, դարձո զիս ի չար սովորութեանց իմոց ի բարի սովորութիւն. և բևեռեա ի հոգի իմ զսոսկալի օր մահուն, և զերկիւղ գեհենին, և զսէր արքայութեանն. զի զղջացայց ի մեղաց և գործեցից զարդարութիւն. և"։

Աղբիւր անմահութեան, աղբերացո ի սրտէ իմմէ զարտասուս ապաշխարութեան որպէս պոռնկին. զի լուացից զմեղս անձին իմոյ յառաջ քան զելանելն իմ յաշխարհէս. և"։

Պարգևիչ ողորմութեան՝ պարգևեա ինձ ուղղափառ հաւատով, և բարի գործով. և սուրբ մարմնոյ և արեան քո հաղորդութեամբ գալ առ քեզ. և ո՛"։

Բարերար Տէր՝ հրեշտակի բարւոյ

digitised by A.R.A.R.@

յանձն արասցես զիս․ քաղցրութբ ա-
ւանդել զհոգի իմ․ և անխռով անցու-
ցանել ընդ չարութի այսոցն՝ որք են 'ի
ներքոյ երկնից․ և՛՛։

Լոյս ճշմարիտ քս՝ արժանաւորեա՛ ըզ-
հոգի իմ ուրախութբ տեսանել զլոյս
փառաց քոց 'ի կոչման աւուրն․ և հանգ-
չել յուսով բարեաց յօթևանս արդա-
րոց, մինչև յօր մեծի գալստեան քո․ և՛՛

Դատաւոր արդար՝ յորժամ գաս փա-
ռօք հօր 'ի դատել զկենդանիս և զմե-
ռեալս, մի՛ մտաներ 'ի դատաստան ընդ
ծառայի քում․ այլ փրկեա՛ զիս 'ի յաւի-
տենական հրոյն․ և լսելի արա՛ ինձ զե-
րանաւէտ կոչումն արդարոց յերկնից
արքայութիւնդ․ և ողոր՛՛։

Մարդասէր տր՝ ողորմեա՛ ամ հաւա-
տացելոց 'ի քեզ․ իմոց և օտարաց՝ ծա-
նօթից և անծանօթից՝ կենդանեաց և
մեռելոց․ շնորհեա՛ և թշնամեացն ի-
մոց և ատելեացս թողութի՝ որք առ իս
յանցանացն․ և դարձո՛ զնս 'ի չարեացն՝
զոր ունին վս իմ, զի ողորմութեան
քում

digitised by A.R.A.R.@

քում արժանի եղիցին. և ո՛՛ ։
Փառաւորեալ տէր՝ ընկալ զաղաչանս ծառայիս քո. և կատարեա՛ ՚ի բարի ըղձանս խնդրուածս իմ բարեխօսութե̅ սրբուհւոյ Ա̅ծածնին և Յովհաննու Մկրտչին. և ս̅բյն Ստեփաննոսի նախավկային. և ս̅բյն Գրիգորի մերոյ լուսաւորչին. և ս̅բց Առաքելոց՝ Մարգարէից՝ Վարդապետաց՝ Մարտիրոսաց՝ Հայրապետաց՝ Ճգնաւորաց՝ Կուսանաց՝ Միանձանց. և ա̅մ ս̅բց քոց երկնաւորաց և երկրաւորաց ։ Եւ քեզ փառք և երկրպագութի̅ անբաժանելի ս̅բ Երրորդութե̅դ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն ։

Նորին Գրիգորի առ ծոցքն երգոնուե՝ ողջերս ձաղկանոց բանի. Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ տիրուհւոյն ։ Չ.

ա̅. Եւ արդ՝ ՚ի վե̅ր այսքանեաց յուսահատութե̅ց և անհարկու սրտաբեկութե̅ց, պակուցանողական

սաստ-

digitised by A.R.A.R.@

սաստկութեց ածային բարկութեց, սաստ-
նապեալ ոգւով թախծութե իսպառ ·
աղաչեմ զքեզ սբ ածածին ։ Հրեշտակ
՚ի մարդկինէ · մարմնատեսիլ քերովբէ ·
երկնաւոր արքայութե · անխառն իբրև
զօդ · մաքուր ոպ լոյս · անշաղախ ըստ
նմանութե պատկերի արուեստկին բարձ-
րութե · գերազանց քան զընակութի ան-
կոխելին սրբութեց · երանաւոր խոստ-
մանն տեղի · եդեմ շնչական · ծառ կե-
նացն անմահից բոցեղեն սրտին պա-
րունակեալ, ՚ի բարձրեալն հօրէ զօրա-
ցեալ և հովանացեալ, հանգստեամբ
հոգւոյն հանդերձեալ և մաքրագոր-
ծեալ, բնակութբ որդւոյն յորդարեալ
և տապաւարեալ ։ Միածինն հօր՝ և
քեզ անդրանիկ · որդի քո ծննդեամբ
և տր արարչութբ ։ Ընդ անաղտ մաքրու-
թեդ՝ և անբիծ բարւի · ընդ անարատ
սրբութեդ՝ և խնամակալ բարեխօս · ըն-
կալ զմաղթանս այսր աղերսանաց՝ քում
դաւանողիս, և մատո՛ ընծայեա՛ ընդ
ամին խառնեալ զբանն իմ նախնի՝ մե-

ծիդ

digitised by A.R.A.R.@

ծիդ ներբողէ՝ 'ի քոյդ պաշտաման։
Ձիւսեամ միացն ցմեղուցելոյս դառն
հեծուծի ընդ քումդ երջանիկ և խոր-
կաւորեալ հայցուածոց՝ տուընկդ կե-
նաց պաղոյն օրհնաւէ. զի 'ի քէն միշտ
օգնեալ և բարեգործեալ, և'ի մաքրա-
կան քո ծնելութիդ ապաւինեալ և
լուսաւորեալ, կեցից քո՛ւ որդւոյ քոյ
և տեառն։

Ճ. Օժանդակեա Թևոցդ աղօթիւք՝
խոստովանեալ մայրդ կենդանեաց և
ելիցն իմ յերկրէս հովտէ, առանց ըըլ-
կանաց հետևել 'իկեանս օթևանացդ
պատրաստուէ, զի Թեթևացի կատա-
րածն իմ ինձ՝ ծանրացելոյս անօրէ-
նութ։ Ըբացես տօն ինձ բերկրութ՝
զօրն իմ տագնապի՝ ողջացուցի՛չ եր-
կանցն եւայի. բարեխօսեամ խնդրեամ
աղաչեամ, զի ըստ անձառելի մաքրութդ
և ահա զբանիդ հաւատամ զընդունե-
լութի։ Ըտասուօ՛ք օգնեա վտանգե-
ցելոյս՝ գովեալդ 'ի կանայս. ծունր
խոնարհեցո առ իմ հաշտութի՝ ծնօղդ-
այ.

digitised by A.R.A.R.@

տ̃յ· ընդ իմում թշուառութիս հոգւո՛ խորանս բարձրելոյն· ձեռն տուր անկելոյս՝ տաճա՛ր երկնայինն· փառաւորեա՛ զորդեդ քո ՚ի քեզ՝ ա̃ծօրէն ինձ հրաշագործել քաւութ̃ի և ողորմութ̃ի՝ աղախին տ̃յ և մայր· բարձրացի՛ պատիւ քո ինև· և ցուցցի՛ փրկութ̃ի իմ քև։

զ̃· Ով Թէ զիս գտցես՝ տիրամայր· Թէ ինձ ողորմեսցիս՝ ո՛րբուհի· Թէ զկորուսեալս շահեսցիս՝ անարատ· Թէ ըզհարթուցեալս յանձանձեսցես՝ երջանիկ· Թէ զամաչեցեալս յառաջ մատուցես՝ բարեշնորհ· Թէ յուսահատելոյս ինձ միջնորդեսցես՝ միշտ ս̃բ կոյս· Թէ զմերժեալս ընտանեցուսցես՝ մեծարեա՛լդ տ̃յ· Թէ յիս ցուցցես զգթածութ̃ի՝ լուծի՛չդ անիծից· Թէ զծփեալս հաստատեսցես՝ հանգիստ· Թէ ՚ի խռովութեցս յուզմանց փոխեսցես զիս՝ խաղաղարար· Թէ վրիպելոյս ինձ հնարաւորեսցես՝ գտանել· Թէ վ̃ս իմ մտցես ՚ի հանդէս՝ մահու նահանջիչ· Թէ ըզդառնութիս իմ անուշեսցես՝ քաղցրու

digitised by A.R.A.R.@

թի․ Թէ զբաժանմանն իմ խաւրաց քաւ
եցեր՝ հաշտութի․ Թէ զանմաքրութիւ
իմ բարձեր՝ եղծման ընդդիմանիչ․ Թէ
զմատնեալս մահու փրկեցեր՝ կենդա
նի՛ լոյս․ Թէ զլալեացս ձայն հատցեր՝
բերկրութի․ Թէ զխորտակեալս կազդու
րեցեր՝ դե՛ղ կենաց․ Թէ ՚ի կործա
նեալս յիս ակնարկեցեր՝ հո՛գելեց․
Թէ ողորմութե՛ք ինձ պատահեցեր՝
կտա՛կ նուիրեալ, օրհնեալդ միայն ՚ի
շրթունս անքիծս լեզուաց երջանկաց,
ահա կաթիլ մի կաթին՝ քումդ կու
սութե յանձն իմ անձրևեալ՝ կենաց
ինձ զօրէ, մա՛յրդ բարձրելոյ տն յիս
արարչին երկնի և բնաւին երկրի ։
Ո՛ որ անճառապէս ծնար բովանդակ
մարմնով և համայն ածուածն, որ փա
ռաւորեալն է ընդ հօր և հոգւոյն սրբ
էութե, և անքննութե մերոյին բնութես
միացելով, ամ՝ և յամենայնում, մի յեր
րորդութեն․ նմա փառք յաւիտենից
յաւիտեանս ։
ամէն ։

digitised by A.R.A.R.@

Աղօթք Աստուածութեան։

Ով կենարար մարդասէր բարե-
գութ և խնամակալ որ ամե-
նեցուն․ որ թէպէտ գարշիս ՚ի զազիր
գործոց չարութեան մեր մեղաւորացս,
սակայն քո առատ ողորմութեամբդ ոչ ան-
տես արարեալ՝ միշտ խնամես զմեղա-
ւորս, և հրաւիրեալ կոչես առ քեզ։
Նաև ունկն քո լսել զխնդրուածս մեր․
պատրաստ է յամենայն ժամ․ վասն զի՝ դու
ինքնդ անսուտ բերանովդ քո ասացեր,
թէ ոչ եկի կոչել զարդարս, այլ զմե-
ղաւորս յապաշխարութիւն։ Արդ այս և
ես մի եմ ՚ի նոցանէ, և ինձէն իսկ վը-
կայեմ ստուգութեամբ․ թէ ոչ գոյ յիս մասն
բարեաց, և ոչ ինչ ՚ի գործոց առաքի-
նութեանց, որովք առաջի քո համարձակե-
ցայց՝ խնդրել ՚ի բազմագեղ ողորմու-
թենէդ զխնդրուածս սրտի իմոյ։ Այլ վասն
զի մինչև ցայժմ ՚ի ճանապարհի վրա-
հետական ընթացեալ, և ունայնութեանց
զհետ եղեալ․ և առ աստուածայինս ոչ փու-
թացեալ՝ անօրինեցայ։ Նաև արդ՝ բա-

րե-

digitised by A.R.A.R.@

յերար և թաղում ողորմ որ՝ խնդրեմ ՚ի քէն՝ զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ, այլ՝ ըստ մեծի ողորմութեան քում՝ թո՛ղ զյանցանս, և քաւեա՛ զանօրէնութիւս իմ, վա՛յ՝ աղաչեմ զքեզ, զի յորում ժամու դատանիցիմ ՚ի մէջ բարութեան և արդարութեան. հա՛ն ՚ի տղմոյ անօրէնութեան աշխարհիս այսորիկ, ըստ սաղմոսողին բանի, որ հա՛ն ՚ի բանտէ զանձն իմ։ Նու արդարացո՛ զիս գործովք բարեաց. զի կարացից ասել ըստ առաքելոյն, ցանկամ ելանել ՚ի մարմնոյս. և լինել ընդ Քրիստոսի։ Նու քանզի այսչափ համարձակեցայ առաջի մեծ վայելչութեան քո, աղաչեմ՝ փրկել զիս և կեցուցանել. զի մի՛ կորիցեմ զյաւիտենական կորուստն։ Որ կարող ես՝ ողորմեա՛ ինձ ողորմելոյս, զի ընդ ամենայն սուրբս քո՝ փառաւորեցից զամենազօր Տէրութիւնդ զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս. ամէն։

digitised by A.R.A.R.@

Սրբոյ Աստուածածնին որ ի Բուդ Մայր

Բեջասն:

Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն
Յս· զհետ եղեն նր կոյրք եր-
կու՝ աղաղակէին և ասէին ·
ողորմեա՛ց մեզ որդի դաւթի: Եւ իբ-
րև եկն ՚ի տուն · մատեան առնա
կոյրքն · և ասէ ցնս Յս · հաւատայք
եթէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ: ա-
սեն ցնա այո՛ տր: Յայնժամ մերձե-
ցաւ յաչսնց՝ և ասէ ըստ հաւատոց ձե-
րոց եղիցի ձեզ: Եւ բացան աչք նց,
և սաստեաց նց Յս և ասէ · զգո՛յշ կա-
ցէք՝ մի՛ ոք գիտասցէ: Եւ նոքա ելել
համբաւեցին զնա ընդ ամ երկիրն ը-
այն: Եւ յելանելն նց արտաքս, ահա
մատուցին առնա զայր մի համր դիւա-
հար: Եւ յելանելն դիւին խօսեցաւ
համրն և զարմացան ժողովուրդքն՝ և
ասեն · թէ և ո՛չ երբէք երևեցաւ այս-
պիսի ինչ յիսրայէլի: Իսկ փարիսե-
ցիքն ասէին · իշխանաւն դիւաց հանէ
դա զդևս:

digitised by A.R.A.R.@

Սկիզբն Աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի։

Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն կողմանս գալիլեացւոց։ Եւ փաղփաղակի ելեալ ՚ի ժողովրդեանէն եկն ՚ի տուն սիմոնի և անդրէայ յակոբու և յոհաննու հանդերձ։ Եւ զզոքանչ սիմօնի դնիւր ջերմացեալ և փաղփաղակի ասեն ցնա վասն նորա։ Եւ մատուցեալ յարոյց զնա կալեալ զձեռանէ նորա և եթող զնա տենդն և պաշտէր զնոսա։ Եւ իբրև երեկոյ եղև ՚ի մտանել արեգականն բերէին առ նա զամենայն հիւանդս և զդիւահարս։ Եւ էր ամենայն քաղաքն ժողովեալ առ դրունսն։ Եւ բժշկեաց զբազում հիւանդս ՚ի պէսպէս ախտից. և դևս բազումս եհան, և ոչ տայր խօսել դիւացն. զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է։

Սկիզբն Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու։

Եւ եղև յաւուրսն յայնոսիկ ել ՚ի լեառնն կալ յաղօթս, և հանէր զգիշերն ՚ի գլուխ յաղօթսն

digitised by A.R.A.R.@

ղօթան ա̃յ: Եւ իբրև այգ եղև կոչեց
զաշակերտսն իւր և ընտրեաց 'ի նոցանէ
երկոտասանս. զորս և առաքեալս անուա-
նեաց: Զսիմոն՝ զոր և պետրոս անուա-
նեաց. և զանդրէաս զեղբայր նորին,
և զյակոբոս, և զյոհաննէս. և զփիլիպ-
պոս. և զբարթուղիմէոս: Եւ զմատ-
թէոս. և զթովմաս. և զյակոբոս ալփէեայ.
և զսիմոն զկոչեցեալն նախանձայոյզ: Եւ
զյուդայ յակոբեայ և զյուդայ իսկա-
րիովտացի որ եղև իսկ մատնիչ: Եւ
իջեալ նոքօք հանդերձ 'ի տեղի մի տա-
փարակ և ժողով աշակերտացն նր̃ և
բազմութի̃ յոյժ ժողովրդեանն յա̃մ հրէ-
աստանէ և յէմ̃ և յայնմ կողմանէ և 'ի
ծովեզերէն տիւրոսի և սիդոնի: Որք
եկին լսել 'ի նմանէ և բժշկել 'ի հի-
ւանդութ̃ե իւրեանց և նեղեալքն այսոց
պղծոց բժշկէին: Եւ ժողովուրդն
խնդրէր մերձենալ 'ի նա զի զօրութի բա-
զում ելանէր 'ի նմանէ. և բժշկէր զա̃մեսին:

Յ ԱԷյ Լ̲ տրՆևս օր Բ̃ օր Յօհաննու.
ետ այսորիկ տօն էր հրէից, և
ել Յ̃ս յէ̃մ: Եւ էր յէ̃մ 'ի

պրոպատիկէ աւազանին՝ որ կոչիւր եբ-
րայեցւերէն բեթհեզդայ հինգ սրահ ։
Յորս անկեալ դնիւր բազմութ՟ի յոյժ
հիւանդաց․ կուրաց․ կաղաց․ գօսացե-
լոց, որք ակն ունէին ջրոցն յուզելոյ․
Եւ հրեշտակ տ՟ն իջանէր ըստ ժամա-
նակի յաւազանն․ և յուզէր զջուրսն․
և որ նախ 'ի շարժումն ջուրցն իջա-
նէր յաւազանն՝ բժշկիւր, ոչ ունելով
զնշան հիւանդութ՟ե ։ Եւ անդ էր այր
մի, որոյ լ՟ը ամ էր 'ի հիւանդութ՟ե իւ-
րում ։ Զնա իբրև ետես Յ՟ս զի ան-
կեալ դնիւր և գիտաց եթէ բազում
ժամանակք են այնուհետև, ասէ ցնա
կամիս ողջ լինիլ ։ Պատասխանի ետ նմա
հիւանդն․ տ՟ր ոչ զոք ունիմ, զի յոր-
ժամ ջուրքն յուզիցին արկցէ զիս յա-
ւազանն և մինչ ես դանդաղիմ, այլ ոք
քան զիս յառաջագոյն իջանէ ։ Ասէ
ցնա Յ՟ս․ արի՛ ա՛ռ զմահիճս քո և գնա՛ ։
Եւ ողջացաւ այրն և յարեաւ․ էառ
զմահիճս իւր և շրջէր․ և էր շաբաթ
յաւուրն յայնմիկ ։

digitised by A.R.A.R.@

Յիշատակարան տպագրողի գրոցս։

Շնորհիւ և ողորմութբ ամենա-
սբ երրորդութե Հօր և որդւոյ
և հոգւոյն սբյ, և բարեխօսութբ ամե-
նօրհնեալ սբ ածածնին կուսին, աւար-
տեցաւ երրորդ տպումն գրքիկանս՝ որ
է պատմութի սքանչելի նահատակութե
սբյ կուսին մարինեայ։ Ի վայելումն
ընդհանուր ազգիս հայկազնոյ, Մրդ՝
որք հանդիպիք սմա, և ընթերցմամբ
զմայլեալ հրճուիք, յիշեսջիք յարժա-
նաւոր յաղօթս ձեր ՚ի քս՝ զտպօղ գրո-
քոյս, որբազան Պատրիարգի յետին
ծառայ զանդրէաս սևոյկերս պօլսեցի, նաև
զհոգևոր և մարմնաւոր ծնօղս իմ ըզ-
կենդանիս և զննջեցեալս. այլև՝ յի-
շեսջիք զաշխատաւոր գործարանիս՝
զպալոթցի բրուտ մարուքեան տրդա-
մանուէլն՝ որ զգիրս կապարեայս շարեաց.
և զմրահար էքրէկցի յարութին, և զայլ
աշխատաւորս, որոց՝ Տր յս զփոխարէն
աշխատութեցն հատուսցէ զվարձս բա-
րեաց աստ և ՚ի հանդերձելումն. ամէն։

79
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос Библиотека
ՀԱՍՌ-АзССР
А. Мясникяна

digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@

digitised by A.R.A.R.@